بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ

[illegible]

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الْأَعَزِّ الْأَجَلِّ، الْقَائِلِ "وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا
بِالْعَدْلِ"، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الْحَاكِمِ الْأَعْدَلِ
الْأَمْثَلِ، وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ الَّذِينَ سَارُوا عَلَى نَهْجِهِ الْأَقْوَمِ الْأَفْضَلِ .

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނޭވެ!

[illegible]

[illegible]

މިއަދު އަތޮޅުތަކުގެ މިބައްދަލުވު ކުރަނީ، އަހަރެން އިންތިޚާބުވެފައިވާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސްތަކަން މިފުރުސަތުގައި އަތޮޅުތަކުގެ ފާހަގަކުރަން. އުފާކުރަމުން، މިއަދު އަތޮޅުތަކުގެ އެންމެ އިސްވެރިޔާގެ، ތިޔަ ބޭފުޅުންނަށް ހިތުގެ އަޑީން މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަތޮޅުތަކުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދުރާލާ، ތިޔަ ބޭފުޅުންގެ ކޮށްދެއްވާ ޚިދުމަތުގައި އުޅުއްވާ ވަޒީފާ ގެއްލި މަސައްކަތުގައި އަރިހުގައި، އާއިލީ ތިޔަ ބޭފުޅުންނަށް ތައުފީޤު ދެއްވުން. ހަމަ އާދެއްސެވެ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝައުގުވެރިކަން ދިޔަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތާރީޚުން ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންނާ ދެމެދުގައި މަޝްވަރާ އެކުލެވޭ ގުޅުންތަކެއް އެބަޖެހޭކަން އަތޮޅުތަކުގެ ފާހަގަކުރަނީ، ޝުކުރު ދަންނަވާލަމެވެ. އެބޭފުޅުން ދިފާޢީ ކަމާއި އެ އަތޮޅުތަކުގެ ދެމެހެއްޓުމުގެ އެކު މަސައްކަތް ކުރެވުން.

ދައުލަތް ހިންގުން

1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ކަންތައްތައް ހިނގަމުން އައިސްފައިވަނީ އެދޭ ގޮތެއްގައި ކަމުން އަތޮޅުތަކުގެ މިދަންނަވަނީ އަރުވަމެވެ.

ދައުލަތުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމުން ގެންދިޔުމުގައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެމެހެއްޓުމާއި، އެބޭފުޅުންގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމަށް ޚާއްޞަ ވަޒީރަކު ލަފާދީ ވަޒީރުންގެ އާދަ އަތޮޅުތަކުގެ ރިޔާސީ ނިޒާމުންދިޔައީ ވަރަށް މަތީ ދަރަޖަ އަކަށް. އެކަމަށްޓަކައި އަތޮޅުތަކުގެ އެބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު އަދާކުރަނީ، އެބޭފުޅުންނާ ޚާއްޞަ ކުރެއްވިފައިވާ ކަންތައްތައް ކުރައްވާފައިވާ ގޮތުން ފުރިހަމަ ކުރާއި ހިތާމަ ކުރާކަމަކަށްވުރެ ގެނބިފަ ކުރެވޭން.

ދައުލަތް ހިންގުމުގެ ވަޒީރުގެ ތަޖުރިބާ ދެމެހެއްޓުމަށް އަހަރު ޙިސާބަށް ވަޒީފާ އެކުލެވުނު ކަމަށް އެއް މަސައްކަތުގައި، 1985 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ކުރިއަށްދާ ދިން އަހަރު ދުވަހެއް ތަޢުލީމު ކުރެވުނު ޒާތީގެ ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތު އެކުލަވައިލެވުނު. 1978 ވަނަ އަހަރުގެ ފެށުމުގެ ނުހަނު ފުރިހަމަ ސާލާނާ އެއް ދަފުތަރުގެ އެކުލަވާލި މަސްއޫލިއްޔަތު، ޒާތީގެ ތަރައްޤީ އެކުލަވައިލެއްވުމުގައި އެކުލެވޭނެ މަސައްކަތު ތަކެއް ކުރެވުނު. މިކަމަކުން ދެމެހެއްޓުމަށް ހަރުދަނާ އަހަރު ވަރަށްގިނަ މަސްއޫލިއްޔަތު ތަރުތީބު ހިސާބުން އެކުލެވިގެންވާ. މިހާރު މި ތަރައްޤީ ކުރެވުނު ދިން އަހަރުގެ މަސައްކަތު

ގޮތުގައިވެސް، މިދަނޑިވަޅު ވަސީލަތްތަކުގެ ތަރައްޤީއާއި މަސްލަޙަތާއި އަދިވެސް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގައި ސިޔާސީ އިޤްތިޞާދީ ކަންތައްތަކާއި، ވަސީލަތްތަކުގައި ޒިންމާ ފުރި ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ކަންތައްތައް ހިނގާނެ. އަދި މިންވަރުތަކުން ތަރައްޤީގެ ތަފާތު ބައެއްގެ ހިއްސާ. އަދި ކަރުދާހުގައި މި އަހަރުތަކުގެ ތެރޭގައި މި މަސައްކަތް ހިންގުމުގައި ހިސްސާކުރެއްވިއެވެ.

ޤާނޫނީ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް، ސަރުކާރުގެ އިޞްލާޙުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކަށްވުރެވެސް ކުރިއަރާފައިވޭ، އަދި ހަރުދަނާކޮށް، ހިންގުމުގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމް ބަދަލުވެ. ރާއްޖޭގެ ތެރެއިން، ފުރި ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތައް ދިފާޢުކޮށް ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތް އިދާރީ ޚިދުމަތް ޚިދުމަތް ދޭއިރު ސިޔާސީ ކަންތައްތަކުގެ ހަމަޖެހުން. އަދި އަހަރުތަކުގެ ފުރިހަމަ ހިންގުމަށް ބޭނުންވާ ވަޞީލަތް ސަރުކާރުގެ ޚިދުމަތްތަކަށް ތަރައްޤީގެ، އިޤްތިޞާދީ ކަންތައްތަކުގެ ހިސާބުތަކުން ބައްޓަނުގައި، އަހަރުތަކުގެ ރައްޔިތުންގެ އިތުރުކުރުމަށް ކުރިއަށް. އަދި ތަރައްޤީ ލިބިދޭ ބޭނުންކުރުމާއި، އެކި ޚިދުމަތްތަކުގެ ހިންގުމުގެ ބޭނުންތައް ތިރީގައި ފެންނަ ގޮތުން ގެނެސްދިނީ. މީގެ ނަތީޖާއަކީ، ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުންނަށް އަދި ރައްޔިތުންގެ ފުރުޞަތު ދިނުމާއި އަދި ޝަރުޢީ މުވައްޒަފުން ހަރުދަނާކުރުމާއި ތަރައްޤީ ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ވަނީ ކަނޑައަޅާފައެވެ. ސަރުކާރުގެ އިސްލާހުތަކުގައި ވަކިން އަދާކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިޒާމާއި، އިދާރީ އަދާލަތު ވަކިވާ ބައިވެރިވުން ތަރައްޤީ ނިޒާމުގެ ފުރިހަމަކަމާއި ހިންގުމުގެ ފުރިހަމަކަން ކުރިއަށް. މި އަހަރުގެ ތެރޭގައި މި ކަމުގެ ހިންގުމާއި ފުރިހަމަކަން. މީގެ ނަތީޖާއަކީ ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކުގެ ދިފާޢުވަނީ ރަނގަޅު ތަރައްޤީއާއި ހަމަޖެހުން މިދަނޑިވަޅު ހަރުދަނާކުރެވިފައި ވާކަމެވެ.

ޢަދުލުއިންސާފު

ރާއްޖޭގައި ޢަދުލު އިންސާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކޮށް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ވޯޓުލުމުގެ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ސަރުކާރުން ޚާއްޞަ ސަމާލުކަމެއް ދެވިފައިވޭ. އަދި ރާއްޖޭގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޢަދުލު ޤާއިމު ކުރުމަށް ތަފާތު ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމް ވަރުގަދަކުރުމަށް، މަސައްކަތް ހިނގަމުން ދަނީ. އަދި މި ކަމުގެ ގޮތުން ކޯޓުތަކުގައި ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގެ ނިޒާމް ބަދަލުކުރެވިއްޖެ. ބޭރުގެ ތަޖުރިބާ، ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަ ނިޒާމް ބޭނުންކޮށް ޤާނޫނު ވަނީ

މަސައްކަތް ކޮށް، މަސައްކަތަށް ނިންމަވުން ގެންދެވުނެވެ.

ފާއިތުވި އަހަރުގެ ތެރޭގައި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހެލްތުގެ ދަށުގައިވާ މާލޭގެ ސްކޫލްތަކުން 2,621 ކުދިންނާ، އަދި ރާއްޖެތެރޭގެ ރަށްރަށުގެ ސްކޫލްތަކުން 6,540 ކުދިންނާ ހަމައަށް، ޖުމްލަ 9,161 ކުދިންނާ ބަލައި ނިންމުނީއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ކުޑަ ސްކޫލުން 900 ކުދިންނާ ނިންމުނީއެވެ. އަދި މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިސްކޫލުން އިސްކޮޅުތަކުން ކުދިންނާ ހަށިގަނޑު މަސައްކަތު ބަލާގެ ބައިވެރިން 82 މަސައްކަތު ނިންމުނީއެވެ.

މާލޭގެ ސްކޫލްތަކުގެ މަސައްކަތް މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުރިހާ ކުދިންނަށް ހަމަޖެހުން، މުރާޖަޢާކުރުމަށް ފުރުސަތު އުސްތާޛުންގެ މަތިން ސްކޫލްތަކުގެ މަސައްކަތް އަދަދު ބެލުމަށް ކުދިންނަށް ވިއްޔާދައި ކުރިއަށް ގެންދެވިފައިވެއެވެ.

ރާއްޖޭގައި އަދިވެސް އިންސާނީ ޤާބިލު ކުދިންގެ ކުށްތައް މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ހަރަކާތް ކުދިންތަކެއް ކުދިންނަށް އިތުރު ތަޢުލީމު ދިނުމާއި، ކުދިން ސިއްޙަތު ދިނުމުގެ މަސައްކަތް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. ކުދިން ކުށްތަކާއި ބަލިތަކުން ގެންގުޅުމަށް ގޮތްތައް ސިޓީ އަދިވެސް އަޅުއްވާނެ އަތޮޅުތަކުން ނަޒަރު ތެރެއިން ކުދިންނަށް އަދާކުރުން ގެންދިއައީ. އަދި މިހާރު ކުދިން ސިއްޙަތު ދިނުން ހާސިލުކުރުމަށް ކުދިން ސިއްޙަތުގެ ދެމެހެއްޓުން ދިނުމުގެ ކުރިއެރުން، ކުދިން ކުށްތަކާ މަސައްކަތްކުރުން، އަދިވެސް ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ބަޔަކު ބަލައި ގެންދެއިން.

ޓޫރިޒަމް

ރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ހިންގުމުގެ ބާރުއަރައި، 1984 ވަނަ އަހަރަކީ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ބޮޑަށް ފައިދާވި
ހިތް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވުނު އަހަރެކެވެ. އެއީ، އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އިތުރު ގޮތްތަކެއް
ރައްޔިތުންނަށް އިތުރު ފައިދާތަކެއް ހޯދިފައި ބޮޑަށް ކުރެވުނު ތަރައްޤީއެއް ކުރެވުނު އަހަރެވެ. ހަމައެފަދައިން،
ބޭރުފަރާތްތަކާއި އެކުގައި ބޮޑު ގުޅުމެއް ރާއްޖޭގެ ފަތުރުވެރިކަމަށް ލިބުނު އަހަރެވެ.

މާލެއާއި ރާއްޖޭތެރޭގެ ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ފުރުޞަތުތައް މަސައްކަތަށް ދިނުމުގައެވެ. ފާއިތުވި އަހަރުގެ

ތެރޭގައިވެސް ކުރިއެރުން ގެންދެވިފައިވޭ. ހާއްޞަކޮށް ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުގެ ތަންފީޒުކުރުން، މިދިޔައަހަރު ރާއްޖެތެރޭގެ އަތޮޅު ރަށްރަށުގައި 18 މިސްކިތް އިމާރާތްކުރެވުނު، 12 ރަށެއްގެ [illegible] [illegible]. [illegible] ބޮޑު ރަށްރަށުގެ [illegible] އާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1984 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މާލީގޮތުން [illegible] [illegible] މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއެރުން [illegible]. ނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މިދިޔަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. 1984 ވަނަ އަހަރު [illegible] މާލީގޮތުން [illegible]، 4.7 [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބޮޑުވީ 75% .

މަސްޖިދުއްސުލްޠާން މުޙައްމަދު ތަކުރުފާނުލް އަޢްޡަމް އިސްލާމީ މަރުކަޒު

މަސްޖިދުއްސުލްޠާން މުޙައްމަދު ތަކުރުފާނުލް އަޢްޡަމް އިސްލާމީ މަރުކަޒު ހުޅުވުން އަކީ، ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި ހިނގި އެންމެ މުހިންމު ހާދިސާ ކަމުގައި [illegible]

ދިވެހިސަރުކާރު ސަރުކާރުގެ ނަފްސުން ކަމަށް ވީއިރު، މި އަހަރުގެ ފުރިހަމަ ޝަރީޢަތުގެ އިޚްލާޞްތެރިކަމުގައި އެކަން ވަރަށް ހުރިހާ ބާރަކާއި ފުދޭ ކުޅަދާނަކަމާއި ހުރިހާ ކޮށްފައި، އަޅުގަނޑުމެން ކުރެވޭހާ ވަރަކުން ބޮޑަށް ކަމުގައި ވެދާނެ ކަމަށް ބޭނުން ކުރީމެވެ.

1982 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު މަހުގައި ބިންގާ އަޅުއްވި އިސްލާމިކް ސެންޓަރުގެ އިމާރާތް ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ނިމިގެން ހުޅުވުނީ، 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރުމަހު. އެ މަސައްކަތުގައި ހުރިހާ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މުސާހަމާވުން އިމާރާތް ކުރުވުން އެންމެ ބޮޑު މިސްކިތަކީ، އިސްލާމީ ކަލްޗަރަލް ސެންޓަރު ދީނީ ތަޢުލީމީ ބޭނުމަށް، ޖަމާޢަތް ކޮށް ބޮޑު ހަމަޖެހިފައެވެ.

އިސްލާމިކް ސެންޓަރުގައި ހިމެނޭ މިސްކިތުގެ ނަން ސުލްޠާން މުޙައްމަދު ތަކުރުފާނުލް އަޢުޡަމް ކިޔުމުގެ މަޤްޞަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަމިއްލަ ވެރިކަމާއި ދީނުގެ މިނިވަންކަމަށް ޚިދުމަތްކުރި ބަޠަލެއް. އާދެ! އެކަލޭގެފާނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިނިވަންކަމާއި އިސްލާމްދީނަށް ޚިދުމަތް ކުރެއްވި ގޮތް، ތާރީޚުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ރިވެތި އިބްރަތްތަކެއް ހުށަހަޅައިދެއެވެ.

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވަގުތުގައި ހުރިގެން އަޅުގަނޑުމެން މިއާދަކަން އުނދަގޫ ވަރަށް އުފާވެރިކަމާއި ޝުކުރާއި ހިތްވަރާއެކު ކަންކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ، މަސްޖިދުއްސުލްޠާން މުޙައްމަދު ތަކުރުފާނުލް އަޢުޡަމްގެ ބިނާކުރުމުގައި އިސްލާމިކް ސެންޓަރުގެ އިމާރާތް ހުޅުވުމުގެ ރަސްމިއްޔާތުގެ ދުވަހުގައި ޝުކުރު. اللہ ގެ އިސްލާމްދީން ދިރުވުމަށް ކުރެއްވުން ހުރިހާ މުސްލިމުން ހައްޤުކުރާ ދިރުވުމަށް ހިތްވަރުލިބޭ ހިތްވަރާއި ޝުކުރު އަޅުގަނޑުމެން ދިނުން ކަމުގައިވާތީ، اللہ އެން އަޅުގަނޑު ބޮޑުކުރައްވާ ޝުކުރު ކުރަނީ ހިތުގެ ފުރިހަމަ އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެވެ.

އިސްލާމިކް ސެންޓަރު ހުޅުވުމުގެ ރަސްމިއްޔާތަކީ، އެއްގަމުން ވާރު ދީނީ ގޮތުން މުހިއްމު ރާއްޖޭގައި ބޮޑުވުން އެންމެ ބޮޑު ނަތީޖާ ހަރަކާތް ސިޔާސަތު ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. އާދެ! އަޅުގަނޑު އިސްލާމީ ދީނުގެ ބަލިކޮށް ތަޢުލީމު ދިނުމަށް ހުރި ހުރިހާ ވަސީލަތެއް، ރާއްޖޭ ވަޒީފާ ކުރުމުގެ ބޭނުން ހޯދުމުގެ މިސްކިތް ތަކުގެ އަދަދު ގިނަކުރުމަށް، ޖަމާޢަތުގެ ކުރިއެރުމުގެ ތަރައްޤީ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ އިތުރު ތަޢުލީމީ ހުރިހާ ކަމަކަށް ބޮޑުވީ. އެއީ ހަމައެކަނި ހިތާމަ އެވެ. ރާއްޖޭ ވަޒީފާ ކުރުމުގެ އިސްލާމީ ދީނުގެ ދަރިވަރުން، ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނު އިލްމުވެރިންގެ އިސްލާމީ އެއްބަސް

ޗާރަލްބަރައުންޑުގެ އެރިޗާރޑްރައުޒާއި، މަލޭޝިޔާގެ ބޮޑުވަޒީރު ޓުންކޫ ސިރީ މާދިރު މުޙައްމަދުގެ ދަރިކަލުންނާއި، މައްސާގެ ބަރަކާތުގެ އިލްމު އަހުލުވެރި މުޙައްމަދުއްސަބާޙީ، ބަރުދާރީގެ ރައީސުމާކުގެ ކައުނޫކަކު އަދި އުތާރުގެ މިނިސްޓަރ އޮފް ކޮމިއުނިކޭޝަން އަލްޙާޖް އަބްދުލް ސަލާމް ޖައްރާހް ބަހުރައިނުގެ ބޮޑުވަޒީރާއި، މުޙައްމަދު ޢަލީ ސަލްމާނާއި ވިޒާރަތުގެ ޒާހިރު އަލްއުސްތާޛު އަބްދުލް ބާސިޠު އަބްދުއްރަހްމާން ފަދަ މުހިންމު ބޭފުޅުން ހިމެނިވަޑައިގެންނެވެ.

މިބޭފުޅުންނާއެކު، އެކި އެކި ދާއިރާތަކުގެ 10 ވަޒީރުންނާއި، މަތި ދަރަޖައިގެ 17 ބޭފުޅުންނާއި، އެކި ޚިދުމަތްތަކުގެ 18 ބޭފުޅުން ހޮވާ ވަޑައިގެންނެވެ. އެ މުހިންމު ބޭފުޅުން ދަސްތޫރީ ގުޅިގެން، ރާއްޖޭގައި ހުއްޓާ ސްޓޭޓްފަރުމާއި، ހަރަކާތް ތެރިވާ ކުއްލި ބަދަލުތަކެއް ބާރުވެރިކަމުން. ބޭރުން ވަޑައިގެންނެވި ދެއްކެވުންތަކާއި ދެކެވި ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ބޮޑުތަކަށް ބޭއްވުނު. އަދި އެގޮތުން، ރާއްޖޭގައި ހިނގާފައިވާ އެއްވެސް ކަމެއް ދިރިއުޅުމުގެ ދާއިރާ ތަކުގެ ހިސާބުތަކާ ދިމާވާ ތަރައްޤީތައް ކިޔުން ވާހަކަ ދައްކަވައިފި އާރަތްތަކާއި ދުނިޔޭގެ ހާލަތުތަކާއި ބަހުރައިނު ގައި ވާހަކަ. ހާލަތުގެ ތެރެއިން އިސްލާމީ ދިން ދާއިރާ ތަކުގެ ދައުލަތް ހާލަތުތަކާއި ދިމާވާ ޖަވާބު ތަކުގައި އެކުލަވާ ދޭތެރޭގެ ކަމެއް، ދަސްކަތަކުގައި އެކި ހަފުތާ ތެރޭގައި ދިރާސާކުރި.

އިސްލާމީ ތަހުޛީބުގެ ސަގާފަތް، ރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތައް ހިފެހެއްޓުން ގެރިކޮށް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ކުރެވެން ބޭނުން ކަމެއް އަދި އެ ވަރުގަދަ ސަގާފަތް، އިސްލާމީ ނަޒަރު އަދި ކަމެއް ރާއްޖޭގައި ހިފެހެއްޓުމަށް، ރާއްޖޭ ހިތްވަރު އަޅާލުން ތަކެއް ކުރުމަށް އެކީގައި ގުޅުމާއެކު ގެންދިއުމަށް ކުރެވިދާނެ ކޮށްދޭ ވަކިވަކި އުސޫލުތަކުން، އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަށް ދިޔައިމުން، މިއަހަރުވެސް ހިތްވަރުދެމުން އެއްބާރުލުން ކުރުމަށް.

އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތް

ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމީ ހިންގުމުގެ އެންމެ މުހިންމު އެއްބަޔަކީ، ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ގެންދިއުން. އަދި އެއްގޮތުގައި އަޅާލެވޭނީ މިގޮތަށް ޚިދުމަތްތައް އިތުރުކުރުން ކަމަށްވެސް ދެކެވިއްޖެއެވެ.

ސަރުކާރުން ރައްޔިތުންނަށް އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ މައިގަނޑު ކަންތައްތަކަކީ، ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ބައްޓަންކުރެވުނު ތައުލީމު ދިނުމާއި، ސިއްޙީ ޚިދުމަތް ދިނުމާއި ޚިދުމަތަށް. ރާއްޖޭގައި ތަރައްޤީ ކުރަމުންދާ އިޤްތިޞާދީ، ޖަމާޢަތުގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅު ކުރުމާއި، އިންސާނިއްޔަތުގެ ކަންތައްތައް ތަރައްޤީ ކުރުމުން ސިއްހަތު ދަރަޖަ ކުރިއަރާނެއެވެ. މިގޮތުން ތިރީގައި ގޮތެއްގެ ގޮތުން ބާރު އަޅާފައިވަނީ ހަމަ.

ރާއްޖޭގެ ތައުލީމު

ޤައުމުގެ ތަރައްޤީ ބިނާވެފައިވަނީ އެ ޤައުމެއްގެ ދަރިންގެ ތައުލީމީ ފެންވަރު ރަނގަޅު ވަމުންދާ މިންވަރެއްގެ މަތީން ކަމަށް ވާތީވެ، ރާއްޖޭގެ ޙާލަތާ އުނދަގޫ ޒާތުގެ ކުދިން ތައުލީމީ ދާއިރާ ގޮތެއް ސަރުކާރުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތަށް ބަދަލު ކުރެވިފައިވެއެވެ. ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ތައުލީމީ އެކިއެކި ފެންވަރުތަކުގައި ހިންގުނު އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފެންނަން ކުރެވިފައިވާ އެއްގޮތް.

1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް، ދިވެހި ހަމަ އަތޮޅުތަކުގައި އަތޮޅު ތައުލީމު މަރުކަޒު ހުޅުވައި، އެތަން އަތޮޅުތަކުގައި އަތޮޅު މަދަރުސާ ހުޅުވުނެވެ. 1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި 16 ތައުލީމީ މަރުކަޒާއި، 18 އަތޮޅު މަދަރުސާ ހުޅުވިފައިވެ. އަދި މާލޭގައި މަދަރުސާ އަހަރު އާ ޚާއްޞަ ކުރިއަށް ފޮނުވިފައިވެއެވެ. މިއަހަރުވެސް ހުޅުވިފައި. 1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، މުޅި ރާއްޖޭގައި ސަރުކާރުގެ ފާހާގަކުރެވޭ އާއްމު ތައުލީމުގެ 42 ތަން ހުރި. އަދި މާލޭގައި ހުރިހާ ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި 36 ތަން. މީގެ އިތުރުން، ސަރުކާރުގެ އެހީއާއެކު ހިންގަމުންދާ މަދަރުސާ އާއި މަކްތަބު ފަދަ 90 ތަން ހުރި.

1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، ރާއްޖޭގައި ތިބި ކިޔަވާ ދަރިވަރުންގެ އަދަދަކީ 44,425. މީގެތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި ތިބި ކިޔަވާ އުމުރުގެ ކުދިންނަށް ބޮޑު އުމުރުގެ ކުދިން ހިމެނޭ. މުޅިރާއްޖޭގެ ސަރަޙައްދުތަކުން ގިނަ ވަރަކަށް، ރާއްޖޭގައި ތިބި ފަހު ތައުލީމު އަހަރުގެ ކިޔަވާ އުމުރުގެ ގޮތުގެ ކުދިންގެ 85% ކުދިންނަށް ކިޔަވައިދޭން ތަނެއް ލިބޭ. މި އަދަދުގެ ގޮތުގެ 27 ބާރަ ކުދިން.

ހުރި ސަބަބަކީ ދެ މިހެންވެ، ނަމަވެސް. ރާއްޖޭގައި ހެދިފައި ފަރާތުން ސަރުކާރުގެ ވަކި
އެތެރެވާތީގެ ބޭނުން ހިފުމުގައި އެންމެ އަދިވެސް ގޯސްކަމެއް ހުރިކަމެވެ.

އާގެ ތަރައްޤީ ގެއް ސަރަޙައްދު، އަތޮޅު އަތޮޅުގެ ތައްޔާރުކޮށްދިނުމަށް ތަކެއް ނަމަވެ އަތޮޅު
މަދަރުސާ ތަކެއް އަތޮޅުގެ އާބާދީކޮށްދޭތެރޭގެ ކުރިން އެދިވަޑައިގަތުމުގެ ފުރުޞަތުދާއި އަދި ހަމައެކަށް
ހޯދުމާއި ނުލިބޭކަން. އާބާދީކުރުމަށް، މިހާރު ސަރުކާރުން ގެސްޓްހައުސްތަކުގައިވެސް، ތައްޔާރުކޮށްދޭ
ފުރުޞަތު ބޮޑެތި ރަށްރަށުގައި އާބާދީ ރަށްރަށުގެ ކުދިރަށްރަށް ތިބެވިފައިވާނެ ބޭނުންތައް ހުރުމެވެ. މިފަދަ ރަށްތަކުގެ
ދުރުތަކުގައި މަސައްކަތު ތެރޭގައި ފަހިކުރެވޭ މިހާރު ދަނޑުވެރި ހަމަޖެހުމެވެ.

ދެވަނަ ސަރަޙައްދު، ތަރައްޤީ ޖަމާޢަތާ މުޅިއުމަތަށް އޮތުގެތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑުކަން.
މުޅިއުމަތަށް އިޤްތިޞާދީ، މުޅި ހަމައެކަ އާބާދީވުމަށް ސަރުކާރުން ވަރަށްބޮޑަށް އާބާދީކުރުމުގެ
ޖީލުން މަސައްކަތް ކުރުމުން ނުލިބި ނެތެވެ. އާބާދީއާ އާބާދީގެ ތަރައްޤީވެސް، ތަރައްޤީކުރުމަށް
ކުރިއަރާ ފުރުޞަތުގެ 15 މުޅިއުމަތަށް ނުލިބޭ، ފުރުޞަތުތަކުގެ ފުރުޞަތުގެ 53 މުޅިއުމަތަށް
ތަރައްޤީ ދިނުން. މިހާރުވެސް، ރާއްޖޭގައި ތަރައްޤީ ދިނުމުގައިވާ 306 ޖަމާޢަތް ޖަމާޢަތްތައް،
60 ޖަމާޢަތް ޖަމާޢަތްތަކުން، މިހާރު ރާއްޖޭ ތެރޭގެ ސަރަޙައްދުތަކުގެ ވަޒީފާގައި އެބަހުރި.

މުޅިއުމަތަށް ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ މިހާރުވަނީ ބޮޑުކަމާ، 1984 ވަނައަހަރުގެ ތެރޭގައި
މަސައްކަތު އާބާދީގެ ތަރައްޤީގައި އާބާދީ ހިނގާ ތަރައްޤީ، "މުޅިއުމަތުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް
ގެ ނަމުގައި އާއްމުކުރުން. މި މަސައްކަތް ދުވަހަށް ފަހުގައި އިތުރަށް ބޮޑު މުޅިއުމަތަށް ތަރައްޤީ
ކުރުމާއި، މިހާރު ސަރަޙައްދު ތަކުގައި ކުރިއަރުވާ މުޅިއުމަތަށް ހާމަކުރުމުގެ ކޮށްދެއް ހިންގުމުން
ގެންދަވަން.

ތަރައްޤީ ދާއިރާގައި ސަރުކާރުން ހިންގުމުން ގެންދާ އަންނަ ފުރުސަތުތަކަށް، ބޮޑު
މިކަންކަން ކުރިއަރުވުމުގެ ފުރުސަތުތަކެވެ. އާގެ ތެރޭގައި، ރާއްޖެއިން ދިމާވާ ކަންކަން
ދުވަސް ފުރުޞަތުތަކުގައި ހިންގުމުން ގެންދާ އަސާސީ ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތް މިހާރު އާބާދީވެސް
ކުރެއްވި ގެންދަވަން. އަސާސީ ތަރައްޤީގެ ފުރުސަތުތަކުގެ އިތުރަކުން، ރާއްޖޭއާއި ޖަޒީރާތަކުގެ

ދަރަޖާ މިންވަރަށް ބޮޑުވީ މުޢައްލިމުން އުނގަންނައި ދިނުމުގެ ބާރުމިނުގައި ހިންގަމުން ގެންދަވަން.
ސަރުކާރުގެ އެހީއާއިގެ މުޤައްރަރުތަކުން އިތުރުކޮށް ބަސް ދޭން ކޮންމެގޮތަކުން ބޭނުންތަކުގެ ބާރުމިނުގައި
ތަޢުލީމު ދިނުމަށް ކަންތަކުގެ ވަރުގަދަވުން އަދި ހިންގަން ފެށުނީ.

ރާއްޖޭގެ މަދަރުސާ ތަކުގައި ކިޔަވައިދޭ ކިޔަވައިދިނުން އެއްވައްތަރުކުރުމަށް ގަވާއިދުތަކެއް
ބަލައި، ރާއްޖޭގެ ފަންނީ ތަޢުލީމުގެ މުޤައްރަރެއްވަނީ 1983 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހިންގަން ފެށިފައި.
ކުރީގެ އަހަރުތަކުގައި ގެނެވުނު އެ މުޤައްރަރުގެ މާއްދާތައް މިދިޔަ އަހަރު ކިޔަވައިދިނުން ފުރިހަމަ ކުރެވި،
ރާއްޖޭގެ މަދަރުސާތަކުގެ ތަޢުލީމީ މުޤައްރަރުތަކަށް މިދިޔަ އަހަރުވެސް ކަނޑައެޅިފައި. އަދި
އެ މުޤައްރަރަށް މި އަހަރުވެސް ބަދަލު ކުރަން ފެށިފައި. މި މުޤައްރަރު ތަޢުލީމު ކިޔަވައިދޭ ބައެއް މަދު
ރާއްޖޭގައި ތައްޔާރުކުރެވި މާހިރުންގެ މަސައްކަތުން ފެށިގެން މިދިޔަ އަހަރު ކުރިއަށް ގެންދެވި.

ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި، ޖަންގު ކުރިއުމުރުގައި ބޭނުންވާ އެކިއެކި ވަސީލަތްތަކެއް ދޭން ކުރެވި
ދިނުމަށްފަހު ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑަށް ބާރު އަޅުއްވަން ޖެހުނީ. މިގޮތުގައި ހިންގަމުންދާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ
ތަރައްޤީގެ ސިސްޓަމްތަކާއި، އެ ސްކޫލްތަކުގެ ފުރުޞަތުން ރާއްޖޭ ތެރޭގައި ހިންގަމުން ގެންދަވާ ގޮތަށް
ހުޅުވާލެވުނު މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރިއަށް ދިޔައީ.

ރާއްޖޭގައި އެންމެ ކުރިން ކޮންމެ ވަސީލަތެއް ފަށައިގަތުން ކުރަން ފެށި، ވަގުތީ
ފަށައިގަތުމުގެ އިތުރު ސަރުކާރުގެ މަދަރުސާ ތަކުގައި އުނގަންނައިދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ކުޑަކޮށް، ބައެއް
މުޤައްރަރުގައި އެ މާއްދާ މިދިޔަ އަހަރު ހެދުނީ. އަދި ރާއްޖޭގައި އުނގެނުމުގެ މި މާއްދާ
1986 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރެއިން ޖީ.ސީ.އީ ސެކަންޑަރީގައި ހެދުމުގެ މާއްދާއިން ހަދައިފައި.

ރާއްޖޭގެ ކުރިއްސުރެން ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި ސަރުކާރުން މަސައްކަތްކުރާ އުނގެނުމުގެ
އުނގެނުމަށް ތަމްރީނު ބަރާބަރު އަޅުއްވާ ޖާގައެއް ކަމަށް ނުވާތީ ސްކޫލްތަކުގެ ތަޢުލީމުގައި، ރާއްޖޭގެ
ޖަމާޢަތް ބޭރު ތަޢުލީމު ފުރުޞަތު. މިގޮތުން 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި، މިހެން ތަޢުލީމު
ހާސިލު ކުރުމަށް 8 ކުދިންނާއި، އަދިވެސް ތަޢުލީމު ކޯސްތަކަށް 204 ކުދިން ރާއްޖެއިން ބޭރަށް
ފޮނުއްވިއެވެ. އެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި މިހެން ތަޢުލީމު ހާސިލުކުރުމަށް ނިމުނުން ރާއްޖެއަށް އެނބުރި

ހަދިސްފައިވަނީ، 12 ކުދިން. އެންމެ ކުސްޓާރެއް ނިސްބަތާއި އޮތީ، 194 ކުދިން. އަދި ނިސްބަތުން، ރާއްޖޭ އިންޑެކްސްގައި ސަރަޙައްދު ދުރުވެރިވެގެން ތަރައްޤީވެފައިވާ ގައުމަށް 156 ކުދިން ވެއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ތަޢުލީމާބެހޭ ގެނެސް ވަރުވަރަށް އަހަރު ކިޔަވާ ކުރިއަށްގެންދާ ކޮންމެ ރާއްޖޭގެ ބޭނުންތެރި ކާމިޔާބު ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް އިސްކަން ދެވިފައިވަނީ ފައިސާ ލިބޭ ގޮތަކަށް ހުރިހާ އަހަރެއް ތަރައްޤީކުރުމަށް ހުރިހާ ދާއިރާއަކުން ހިސާބު ބިމާއި މެދު މުޅިން ތަރައްޤީވެ ވެގެންނުދާނެއެވެ. މިކަން އެކަމަށް ބަޖެޓުން އެކަށީގެންވާ ތަރައްޤީކުރުމަށް ޙައްޤު ރާއްޖޭން ރައްޔިތުން އަމިއްލަ އިސްކަން ތަޢުލީމާއި، ބޭންކްތަކުން އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުގެ ބިނާކުރުމާބެހޭ. މިގޮތުން ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި މާލޭގެ ޕްރައިމަރީ ސްކޫލް އަދި ހަމައެކަނި ތަޢުލީމީ ހިދުމަތް، ކުރަމުން ގެންދެއެވެ. މިގެ ކުރިންވެސް މާލޭގެ އެކަށް އަވަށްތަކުގައި ހަމައެކަނި ތަޢުލީމީ ދިނުމަށް. ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި ކުރިންނެއް އަމިއްލަ ބިނާކުރުމާ އިތުރަށް ވޭތުވެދިޔަ އަހަރު 9 ހަމައެކަނި އާއި ހަމައެކަނި ހިދުމަތް ދެވިފައި ވެއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ސިއްޙަތު

1984 ވަނަ އަހަރަކީ، ސިއްޙީ ގޮތުން ރާއްޖޭގައި މުހިންމު ކާމިޔާބުތަކެއް ލިބިފައިވާ އަހަރެކެވެ. އެދި ސިއްޙީ ޚިދުމަތްތަކަށް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤު ލިބިދިނުމަށް ބިނާކުރެވުނު އިތުރު ހަސްޕިޓަލްތަކާއި ކުންފުނިތަކާ އަހަރެވެ.

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރު ރާއްޖޭގެ އިތުރުވި ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ގޮތުން ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުކުރުމަށް. އެދި މާލޭގެ ހަމައެކަނި އިތުރުވެރިކަމުގައި ހިދުމަތް އަސާސީ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ރަނގަޅުވެ، އެއާއި ގުޅޭގޮތުގައި ހިދުމަތް ހެޔޮ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު. މިގޮތުން ހިދުމަތްތަކުން، ރާއްޖޭގެ ތެރޭގައި ހިދުމަތްތައް ގެންދިޔަ ކުރިއެރުމެއް ހަމައެކަނި ސަރަހައްދީ ހާލަތުގެ ބަލިއެއް ބިނާކުރުމުގެ ހިދުމަތް. ހަމައެކަނި ހާލަތު ކުރިއަށް ދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ހިދުމަތް ކަމެއް އުނިކުރެވުނު ކަމެވެ.

ރާއްޖެތެރޭގައި ސަރަހައްދީ ހޮސްޕިޓަލްތަކާއި ހެލްތުސެންޓަރުތަކުގެ އިތުރުން، މިހާރު އަތޮޅު އަތޮޅުގައި ހުރި ސިއްހީ މަރުކަޒުތަކަށް [illegible] [illegible] ފެށިގެން [illegible] ކުރުމުގެ މަސައްކަތްތައް ވީހާ ސަރުކާރުން ގެންދަނީ ކުރަމުން. މިހާރު އަހަރުވެސް، ރާއްޖެތެރޭގެ އެއް އަތޮޅުތަކުގެ ސިއްހީ މަރުކަޒުތަކުގައި ހަސްފަތާލުތަކުގެ ފެންވަރަށް ތަރައްޤީ ކުރެވިފައި. މާލޭގައި އޮންނަ ހޮސްޕިޓަލް ހުރިހާ ދާއިރާތަކުގެ ގޮތުން މިހާރު އަހަރު މާލޭގައިވާ ސިއްހީ މަރުކަޒުތަކުން ހުރިވިފައި. އަދި މިގޮތަށް ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް މާލޭގައި ހުރިހާ ހިނގަމުން ދިޔައިރު ވެސް ކުރެވިފައި.

1984 ވަނަ އަހަރު މާލޭ ސެންޓްރަލް ހޮސްޕިޓަލް ހުޅުވުނު ހިނދު، މާލޭގެ ސިއްހީ މަރުކަޒުތަކުން 122,000 އަށްވުރެ ގިނަ ބަލިމީހުން ބަލައި، ބޭސްފަރުވާ ދެވިފައިވެ. އޭގެތެރެއިން ހޮސްޕިޓަލްގައި ބާއްވައިގެން ފަރުވާދެވުނު މީހުންގެ އަދަދު ހަތަރު ހާހަށްވުރެ ގިނަ. ރާއްޖެތެރޭގެ ސަރަހައްދީ ހޮސްޕިޓަލްތަކުން މިހާރު އަހަރު ސާޅީސްހާހަށްވުރެ ގިނަ އަދަދެއްގެ ބަލިމީހުން ބޭސްކުރެވިފައިވެ. ވީމާވެސް އަހަރުވެސް ސަރުކާރުން އިތުއިތުރު ބަޖެޓުގެ ހިއްސާ ކުރަމުން ގެންދަނީ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން، ބަލިމީހުންނަށް ފަރުވާދެވުން.

ރާއްޖޭގެ ސިއްހަތާ ބެހޭގޮތުން ސަރުކާރުން ކުރާ އެންމެ ބޮޑު އެއްމަސައްކަތަކީ، ސިއްހީ ޚިދުމަތުގައި ޒިންމާވެރި ކުރުވާ ރާއްޖޭގެ މީހުން އުފެއްދުމަށް ކުރަމުންގެންދާ މަސައްކަތެވެ. މިގޮތުން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި އިނގިރޭސި ސެޓްފިކެޓްގައި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ކުރިން ތަމްރީނު ދެވިފައިވާ ހެލްތު ވޯކަރުންނާއި، ރާއްޖޭގައި ހިންގާ ރާއްޖޭގެ އިނގިރޭސި ކޯސްތަކުން ބޭއްވުމާއިގެން ތަމްރީނު ދެނުން ހިމެނޭ. 1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، ސިއްހީ ރާއްޖޭގެ ހެލްތު ވޯކަރުން ރާއްޖޭގެ 18 ދޮކްޓަރުން ބޭރު ޤައުމުތަކުގައި މިހާ. އަދި ރާއްޖޭގައި ބޭއްވުނު ކޯސްތަކުގައި، 65 މީހުންނަށް ތަމްރީން ދެވިފައިވެ.

ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި ސިއްހީ ހޭލުންތެރިކަން އުފެއްދުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުން ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތަކުގެ ނަތީޖާ މިހާރު ދަނީ ފެންނަމުން. އާދެ! މިގޮތުން [illegible] ދަރިން އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގައި އުފެދޭ ބަލިތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] ވެސް ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އެކި ފަހަރު ބައެއް ކުރެވުނު ކަމެއް ކަށަވަރު. ރާއްޖޭގެ އެއްވެސް

ރަށްތަކުގައި މިދިޔަ އަހަރު ހަރަކާތްތެރިވި ބޮޑެތި ރިސޯޓުތައް، ނަމަވެސް އަންނަނިވި އަހަރު އެކަން
ރާއްޖެއަށް ފައިދާހުރި ގޮތަށް ގެންގޮސްފައިވާނެއެވެ.

ރާއްޖޭގައި އާންމުކޮށް ފެތުރޭ ބަލިތަކުގެ ސަބަބަކީ ސާފު ބޯފެން ނުލިބުމާއި،
މާލެއާއި ރާއްޖޭތެރޭގެ ރަށްރަށުގައި ސާފު ބޯފެން ލިބޭނެ ގޮތް ހަމަޖެއްސުމުގެ ގޮތުން ސަރުކާރުން
ކުރަމުން ގެންދާ މަސައްކަތްތައް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު. ރާއްޖޭތެރޭގެ
ރަށްތަކުގައި 10,000 ގެލަނުގެ 16 ޓޭންކީ ހަދައި، މާލޭގައި ވަކި ޓޭންކީ ހެދުނު. މާލޭގައި
ހެދުނު ޓޭންކީތަކުން އެއްކޮށް ފުރޭނެ އަދަދަކީ 4,330,000 ގެލަން. އަދި މާލޭގެ ބޯފެނުގެ ކަންތައް
ރަނގަޅު ގޮތެއްގައި ހަމަޖެއްސުމަށް ބޭނުންވާ އިމާރާތްތަކާއި ފެން ބޭނުމުގެ ނިޒާމް ރޭވުމުގެ
ބޭނުން ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މިދިޔަ އަހަރުތެރޭގައި ގޮތްގޮތުން ސާވޭ ކުރެވިފައި. އަދި އެ މަސައްކަތުގެ
މަސައްކަތްތައް މި އަހަރު ހިންގަން ފެށޭނެ.

އަންހެނުންނާއި ޒުވާނުން

ރާއްޖޭގެ އަންހެނުންނާއި ޒުވާނުންގެ ކަންތައްތައް ކުރިއެރުވުމަށް ސަރުކާރުން ކުރަމުން
ގެންދާ މަސައްކަތްތައް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު.

އަންހެނުންގެ ޤައުމީ ކޮމިޓީއިން އިންތިޒާމުކޮށްގެން، ރާއްޖޭގެ އަންހެނުންގެ ދެވަނަ
ޤައުމީ ޖަލްސާ މިދިޔަ އަހަރު ބޭއްވުނު. މި ޖަލްސާގައި، ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ އަތޮޅުތަކުންނާއި މާލޭގެ
ރަށްރަށުން އަތޮޅުން ބައިވެރިވި. މި ޖަލްސާގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ރާއްޖޭގައި އެންމެ އާންމުކޮށް
އުޅޭ ދާއިރާތަކާއި ބޭނުން ހިފުމުގެ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް އަންހެނުންނަށް ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތަކެއް
ކަމުގައި ދިރާސާ، ރާއްޖޭގެ އަންހެނުންގެ ތަރައްޤީއާ ބެހޭ ތަރައްޤީއަށް މަސައްކަތްކުރާ ތަކާ ދުނި
މި ޖަލްސާގައި ހުށަހެޅުނު ދާއިރާ ދިރާސާކުރެވުނު. ރާއްޖޭގެ ބޭރު އަތޮޅުތަކުގެ 12 ރަށުން، ކޮންމެ
ރަށަކުން އަންހެނަކު މާލެއަށް ގެނެސްގެން، އަންހެނުންގެ ތެރޭގައި ޖަމާޢަތުގެ ކަންކަމުގައި އިސްނަގައިގެން
އުޅެނިވި އެކުލެވޭ ޓްރޭނިންގ އަންހެނުންގެ ފަރާތުން ޓްރޭނިންގ ކޯހެއް ހިންގާފައިވެއެވެ.
އަދި 1984 ވަނަ އަހަރަކީ އަންހެނުންގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ދިހަ އަހަރުގެ ނިމުން ފާހަގަކުރާ އަހަރު

ކަމަށްވާތީ، އެކަމާ ބެހޭގޮތުން ރާއްޖޭގެ އަންހެނުންނާ ބެހޭ ވަރަށްގިނަ މަޢުލޫމާތު ހޯއްދަވައި،
އެއްކުރައްވާފައިވެ.

ޒުވާނުންގެ މަޖްލިސްއާއި އެ މަޖްލިސްގެ ދަށުން ހިންގަމުންދާ ޒުވާނުންގެ މަރުކަޒުގެ
ފަރާތުން، ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުންގެ ދުރުގައި ޤައުމީ ރޫޙާއި ހޭލުންތެރިކަން އިތުރުކުރެއްވުމަށް ތަފާތު
މަސައްކަތްތަކެއް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރައްވަމުން ގެންދެވި. އޭގެތެރޭގައި އެކިއެކި ކުރުކޯސްތަކުގެ
ދަސްކޮށްދިނުމުގެ އިތުރުން، ޒުވާނުންގެ ކުޅުން ބޭއްވުންތަކާ ކަންތައްތަކާއި، ފުންނުފެނު ދިރިއުޅުއްވުމުން
ބޭނުންހިފޭ މަސައްކަތްތަކެއް ދަސްކޮށްދިނުންވެސް ހިމެނެ. ރާއްޖޭގެ ޒުވާނުން ބޭރުގެ ބައެއް ޤައުމު
ތަކުގައި ތަމްރީނުކޯސްތަކުގެ ގޮތުން، ޒުވާނުންގެ ވަފުދުތައް ބައްދަލުވުންތަކަށް ފޮނުއްވާފައި، ބޭރު
ޤައުމުތަކުގެ ޓީމްތަކެއް ރާއްޖެއަށް [illegible] [illegible] ކުރައްވާފައިވެ.

ދުނިޔާ 1985 ވަނަ އަހަރަކީ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޒުވާނުންގެ އަހަރު ކަމަށްވާތީ، މިއަހަރުގެ
[illegible] އަހަރުގައި ޒުވާނުންނާގުޅޭ އިތުރު އެއްކަމެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. އާދެ،
ޒުވާނުންނަކީ، އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންވެސް ގަބޫލުކުރާ ފަރާތެއް، ޒުވާނުންގެ އަދަދު އަހަރުން
[illegible] ވާނެ. ޒުވާނުންނަކީ ޤައުމުގެ މުސްތަޤްބަލް [illegible] [illegible]. [illegible]
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިނާކުރުމުގެ [illegible] [illegible]. އެހެންކަމުން މިއަދުގެ ޒުވާނުންނަކީ، [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޒުވާނުންގެ [illegible] [illegible]

ރާއްޖޭގައި އާންމުކޮށް ބާއްވަމުން ގެންދާ ކުޅިވަރު މުބާރާތްތަކަށް 1984 ވަނަ އަހަރުގެ
ތެރޭގައިވެސް ބާއްވުނު. އަދި އޭގެއިތުރުން، ރާއްޖޭގެ ކުޅިވަރު ޓީމުތަކަށް ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ
ތަންތަނަށް ދިއުމާއި، ބޭރުގެ ކުޅިވަރު ޓީމުތަކަށް ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު، ރާއްޖޭގެ
ކުޅިވަރު ކުޅުންތެރިންނަށް ލިބިގެންދިޔައީ 1984 ވަނަ އަހަރު [illegible] ފާހަގަ ކުރެވޭފަދަ އަހަރެއް ކަމުގައި.

ދެކުން އާސާރީ ގޮތުން މުހިއްމު ތާރީޚީ ތަކެތި އެއްކުރުމުގައި ހިތްވަރު ދެއްވާ ދިވެހިން ބޭއްވުން ފުރުޞަތު ކޮށްދިނުމަށް މިއަހަރު ރާއްޖޭގެ ދާއިރާތަކުން ބައިވެރިވެއްޖެއެވެ.

އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތް ދެވޭ ހޮސްޕިޓަލް

ސިއްޙީ ދާއިރާގެ ޚިދުމަތް ފުޅާކުރުމުގެ ގޮތުން ހޮސްޕިޓަލް 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ދެމުން ގެންދެވުނެވެ. މިދާއިރާގެ ޚިދުމަތް ދެވޭ ހޮސްޕިޓަލް، އެމީހުންގެ ބޭސް ބޭނުންވާ މީހުންނާ ކުރިމަތިލާ ބޭސް ކުރުމުގެ ޚިދުމަތް ދީގެ. ވަކިވަކި ރަށްރަށުގެ ތެރޭގައި، މާލެ ސަރަޙައްދުގެ ހޮސްޕިޓަލް ބޭނުންކުރި މީހުންގެ އަދަދު، ސިއްޙީ ދާއިރާގެ ހޮސްޕިޓަލްގައި 3,800 އަށްވުރެ ގިނަ މީހުން ބޭސް ބޭނުންކުރިއެވެ. އެމީހުންނަށް ބޭސް ބޭނުންކުރި އަދަދު، 3.3 މިލިއަން ރުފިޔާ ހަރަދުވި. މިއީ 1983 ވަނަ އަހަރު މި ދާއިރާގެ ޚަރަދު ވަރަށް ގިނަ ހަރަދުތަކެއް ވިޔަފާރި އިތުރު ކުރެވުނެވެ.

މާލޭގައި ހިނގަމުންދާ ކުޅިވަރުގެ އިންތިޒާމްތަކެއް، 1984 ވަނަ އަހަރު 20 ކުދިން އިތުރު ކުރެވުނެވެ. އަހަރު ނިމުނުއިރު، އެމާނަގައި ޖުމްލަ 156 ކުދިން. އެމީހުން ބަލައި ކުދިން އެކުލަވާ ފަސް ޢުމުރުގެ ކުދިންގެން މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް އެއީ ވަރަށް ގިނަ ކުދިންނާ ތަރުބިއްޔަތު ދެވުނެވެ.

އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތް ދެވޭ އަންހެން އިޖުތިމާޢީ، މާލެއާއި ރަށްތަކުގައި ހިނގަމުންދާ ތަޢުލީމީ ދެވޭ އިމާރާތަށް ބޭނުންވާ މުދާ ޖަމާކުރުމުގެ ކަންތައްތަކެވެ. ވެވަޑައިގަތް އަހަރު ނިމުނުއިރު، މުޅި ރާއްޖޭގައި 49 ޖަމާޢަތްތަކުގައި 24 ގަޑިއިރު ކަރަންޓް ދެވި. މިމީހުން ބަލައިގަނެވޭ ގޮތަށް މިދިޔަ އަހަރު 111 ޖަމާޢަތްތަކަށް ބޭނުން އެކުލެވޭ ޚަރަދު ކުރެވުނެވެ. މިމީހުން ބަލައިގަނެވޭ ގޮތަށް ސަރުކާރުން ބާރު އަމާޒުކޮށް ގެންދަނީ، އެކި ރަށްރަށުގެ ސަރަޙައްދު ކުޅިވަރާއި މީހުން ދިރިއުޅުމުގެ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތެވެ.

ރާއްޖޭގެ އާއި ޒުވާނުންގެ ދަރިވަރުން ދެމުން ގެންދިޔަ ހިދުމަތްތަކެއް ވަކިވަކި އަހަރުގެ

ތެރޭގައިވެސް އިތުރުން ތަރައްޤީ ކުރެވޭ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދެވުނު. ޒަމާނީ ވަސީލަތްތަކުގެ އިތުރުން، އެކިއެކި ދާއިރާތަކުގައި ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން ގެންދެވުނު. އަދި ފަސޭހަ ގޮތުން، ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ ކަންކަމުގެ ވަސީލަތްތައް އިތުރު ކުރުމަށް ބާރުއަޅައި ގޮތްގޮތުން މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދެވުނު. ސަރުކާރުގެ އެހީއާއެކު ރަށްރަށުގައި ތަރައްޤީގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދެވުނު. ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމަށްޓަކައި، ސަރުކާރުން ކުރެވޭ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ގޮތްގޮތުން ކުރަމުން ގެންދެވުނު. ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ހަރަކާތްތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުން ކުރިއަށް ގެންދެވުނު.

ރައްޔިތުންގެ ދީނީ ހޭލުންތެރިކަން އިތުރު ކުރުމުގެ ގޮތުން، ޤައުމީ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މަސައްކަތްކުރެވިފައިވެއެވެ. 1983 ވަނަ އަހަރު އުފެއްދެވި “މިސްކިތްތަކާއި ދީނީ މަރުކަޒު” ޤައުމީ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ހަރަކާތް ހިންގުން ފެށިއެވެ. މި މަރުކަޒަށް ބިނާކުރެވޭ އިމާރާތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ މިސްކިތްތަކާ ބެހޭ މަރުކަޒުގެ ރައީސް ޢަބްދުﷲ ފަރާތުން ބާއްވަވައިދެއްވި. މިސްކިތްތަކާ ބެހޭ މަރުކަޒުގެ ފަރާތުން، ދީނީ ހަރަކާތްތައް ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށެއްގައި ފެށުމަށް ފަރާތްތަކުން ދިވެހި ރާއްޖޭގެ ބައިވެރިވުން ދިނެވެ. އަދި ދީނީ ތަޢުލީމު އުނގަންނައިދިނުމަށް “އަލްމަދްރަސާ” ގެ ތެރޭގައި ދީނީ އިލްމު ދަސްކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދެވިއެވެ. ރާއްޖޭގެ ހުރި މިސްކިތްތަކުގެ އިމާމުން ތަމްރީނުކުރުމުގެ ހަރަކާތްތަކާއި ދީނީ ކަންކަމުގައި ރާއްޖޭގެ ބޭފުޅުން މިސްކިތްތަކުގެ އިމާމުންނަށް ތަމްރީން ދިނުމުގެ ހަރަކާތްތައް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު.

ކުރީގެ ރައީސުންގެ ޒަމާނުގައި ފެށިގެން ހިނގަމުން އައި ކަންކަން، ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތްތަކާއި ޤައުމީ ދާއިރާގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނު. އެ ކަންކަމުގެ ފެންވަރު ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް ސަރުކާރުން މަސައްކަތް ކުރެވުނެވެ. ރަށްރަށުގައި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުންގެ މަސައްކަތް، ޤައުމީ ދާއިރާގެ ތެރޭގައި ގެންދެވުނު.

ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚަށް ހިދުމަތްކުރާ ޤައުމީ މަރުކަޒުން ދިވެހި ބަހުގެ އަދަބީ ފެންވަރު ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ގޮތުން މިދިޔަ އަހަރު ވަރަށް މުހިންމު މަސައްކަތްތަކެއް ކޮށްފިއެވެ. އަދި އަހަރުގެ އަދަބީ ކަލަންޑަރެއް ހަމަޖެއްސުމަށްފަހު، މަޝްހޫރު ލިޔުންތެރިން، ވާހަކަ ލިޔުންތެރިން، ޝިޢުރުވެރިން ފަދަ އަދަބީ މުބާރާތްތަކެއް ބާއްވަން ފެށީމުން. އަދި ދިވެހި ބަހުގެ ޤަވާޢިދު އުނގެނުމުގެ ޚިދުމަތް މިދިޔަ އަހަރު ތާރީޚުން ފެށިގެން ބަސްފޮތް އުފެއްދުމުގެ އުސޫލުތަކެއް ނިންމުނީ.

ރާއްޖެތެރޭގައި އިޖްތިމާޢީ ޚިދުމަތްތަކުގެ ރޭވުމުން މިދިޔަ އަހަރު ކުރެވުނު އެންމެ ފާހަގަ ކަމަކީ، ރާއްޖެތެރޭގައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ފުރަތަމަ ބިނާކުރި ކުދިންގެ ދަރިވަރުންގެ ކުލަބުގެ ޢިމާރާތެވެ. ޢަބްދުﷲ އިސްމާޢީލް ރަޝީދު ނަމުގައި ތަޢާރަފު ކުރެވުނު މިފަދަ ޚިދުމަތް ފުރިހަމަ ކުރެވުނީ، އިޖްތިމާޢީ އިދާރާއިން ރާއްޖޭގެ ކުދިންގެ ޚިދުމަތް ފުޅާކުރުމަށް ރާއްޖެއަށް ދެއްވި އެހީތެރިކަމުގެ ސަބަބުންނެވެ. މަސައްކަތްކޮށްދެއްވި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.

ފާއިތުވި އަހަރު ދިވެހި ދަރިންގެ އަތުގެ މަސައްކަތް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ބޭނުން އެހީ ލިބިގެން. އެކަން އަޅުގަނޑު ހަމަޖެއްސީ، ދިވެހި ދަރިންގެ ރާއްޖޭގެ އަތުގެ މަސައްކަތް ހުނަރުތަކަށް ދަރިވަރުން ކަމަށްވާތީ، މިފަދަ ކަންކަމުގެ އެހީތެރިކަން ދިނުމަށް ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް ބޭނުންވާ ޚިދުމަތެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުންނޭވެ!

ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ، އެންމެ ބޮޑު ސަރުކާރުގެ އަސާސީ ޤަވާޢިދުތަކާ އެއްގޮތަށް، ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ އަސާސީ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަމުން. ރާއްޖޭގައި ޤާނޫނީ ހިންގުމުގެ އުސޫލުތައް ރަނގަޅު ކުރުމާއި ޤާނޫނު ތަޢާރަފު ކުރުމުގައި ބޭނުންވާ ދިރާސާތައް، ރާއްޖޭގެ އިޖްތިމާޢީ މަޖިލީހުގެ އެހީތެރިކަމާއެކު ކުރިއަށް ގެންދަމުން، ހިތްވަރާއެކު ބޭނުންވާ ބަދަލު ގެނައުމަށް ޤާނޫނުތަކެއް އަލުން ތައްޔާރުކުރީ.

އާދެ، މިހާރު ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތަކަށް ތަރައްޤީ ލިބިގެންދާ ހިސާބަށް، ބޮޑުގެ އިދާރީ

ފަރާތްތަކާ ގުޅިގެން ރާއްޖޭގައި ތަފާތު ވަސީލަތްތައް ކުރިއެރުވުމަށް މިންވަރަކަށް ބަލާއިރު،
ރާއްޖޭގައި ކަމުދާ ހުރިހާ ދާއިރާތަކެއް ފުރިހަމަކުރުމުގައި ހުރިހާ ކޮންމެކަމެއް ބާރުތަކެއް.

އަހަރު ކަމުން، ވަރަށް މުހިންމު ދާއިރާތަކަކާބެހޭ ދާއިރާ ތަކުގެ އެކުލަވައިލެވުނު
ވަސީލަތްތަކެއް، މިދިޔަ އަހަރުތަކުން ފެށިގެން ސަރުކާރުން އެބަ ހިންގަމުން ގެންދެއެވެ. ބޭރުގެ މާލީ ހޯދުން
ގެނެސްދީގެން، އެ ދާއިރާތަކުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ތަރައްޤީއަށް ޓަކައި ޚާއްޞަ ތަރުތީބުން ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ކުރިއެރުންތަކެއް، މިގޮތުގެ
މިގެންދިޔުމީ، އެކަމުގެ އިސްތިރާތީޖީ ސަރުކާރުގެ ރާއްޖޭގެ ދާއިރާތަކުގެ އިދާރާތަކާގުޅޭ ހިންގާލުން ކަންތައް
ހުރިތާ ބަލަމުން.

މިގޮތުން މިހާރު ތަރައްޤީކުރާ ކުރިއެރުވުމާ ދާއިރާ ތަކުގެ ތެރޭގައި، ވަސީލަތް ކުރުގެ
ދާއިރާކާއި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ސިނާއަތްތަކުގެ ދާއިރާއެއްވެސް ހިމެނެއެވެ. ވިޔަފާރީގެ ތެރެއިން ގާއިމުކުރުމުގެ
ދާއިރާކާއި، އެގްރިކަލްޗަރު ތަރައްޤީ ކުރުމާއި ދާއިރާއާއި، މަސްވެރިކަމާއި ދާއިރާ ތަރައްޤީ ކުރުމާއި ދާއިރާ ހިމެނެއެވެ.
އަދި މިހާރު އެންމެ ފުރިހަމަ އިންތިޒާމް ގެނެސް ދާއިރާއި، ކުންފުނީގެ ތިޖާރަތް ކުރާ ކުންފުނީގެ ދާއިރާ
ފަދަ ބައެއް ދާއިރާއަށް އިސްކަންދީގެން ދާއިރާތަކުގެ ތަރައްޤީ ހިމެނެއެވެ.

މިހާރު ކުރިއެރުވުމާ ވަސީލަތްތައް ތިމާގެން، ކުރިއެރުން ޤާއިމުކުރުމުގައި، މިފަދަ
ދާއިރާ ބިނާކުރެވިފައި ވާ އިޤްތިޞާދީ ވަޒީފާގެ ގާއިމުކުރާ ވަރަށް ކުރިއެރުވުން ގެންދާން ފަދަ
މިފަދަ ދިރާސާތައް ހިންގަމުން.

ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ޙާލަތު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޙްތިރާމްވެރި މެންބަރުންނޭވެ!

1982 ވަނަ އަހަރާއި 1983 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭ ކުރިމަތިލާން ޖެހުނު
އިޤްތިޞާދީ ދަތިތަކަށް ދުވެން ފިޔަވައިގެންނުދިޔަ ނަމަވެސް، 1984 ވަނަ އަހަރަކީ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން
އަލުގަނޑު ދުވަހުގެ ރާއްޖޭ ކުރިއަށް ދިޔަ އަހަރެއް ކަމުގައި މިހަރުގެ ކިޔާލެވިދާނެއެވެ.

އާދެ، އަތޮޅުތެރޭގެ މުދާ ކުރިއެރުވުމާ އިޤްތިޞާދީ ދިރިއުޅުމަކީ، އަހަރެންގެ ވަރަށް އަތޮޅުތެރޭގެ ބޯޓު ފުރުވުން ނުވެ، ބައިނަލް އަޤްވާމީ ގޮތުން ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި އައިސް ބަދަލު ތަކަކަށް އުފެއްދުންތަކާ ކަންތައްތަކެއް ބަލަހައްޓަވާށެވެ. އެހެންކަމާއެކުވެސް، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރުވުމަށް މިއަދު ކުރިއެރުވުމާ ބެހޭ ފަސޭހަ ސަރުކާރުގެ ސަބަބުން، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާގެ ކުރިއެރުވުމަށް ވެސް މިދިޔަ އަހަރު ދައުލަތުގެ ކުރިއެރުވުމަށް ކުރެވިފައިވާ ކަމެވެ.

އާދެ، ޖީ.ޑީ.ޕީ. އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ އުފެއްދުންތެރިކަން 12.8% ވައްޓަން ގޮސްފައެވެ. 1983 ވަނަ އަހަރު އުފެއްދުންތެރިކަން ކުރިއަށް ގޮސްފައިވާ މިންވަރަކީ، ކުރީ އަހަރާ އަޅާބަލާއިރު 5.9% . ރާއްޖެއަށް ލިބޭ ފައިސާގެ ނިސްބަތުން، 1983 ގައި ބޭރުކަށް ޖުމްލަ އަދަދަކީ، ގުރުދޭސިއަކަށް 2,700 ރުފިޔާ. 1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، މި އަދަދު 3,100 ރުފިޔާ އަށް އިތުރުވެގެން ހިނގައްޖެ.

1984 ވަނަ އަހަރު ދައުލަތަށް ލިބުނު އާމްދަނީވެސް ވަނީ، އޭގެ ކުރީ އަހަރަށްވުރެ 24.5% އިތުރުވެފައި. މިދިޔަ އަހަރު ދައުލަތަށް އާމްދަނީގެ ގޮތުގައި ލިބިފައިވަނީ، 171.2 މިލިއަން ރުފިޔާ. އޭގެ އެންމެ ބޮޑު ބައި ލިބިފައިވަނީ، ރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރާ މުދަލުގެ މައްޗަށް ނެގެން ޑިއުޓީގެ ގޮތުގައިނާއި، ސަރުކާރު ތަނަވަސްތަކާއި ޑޮމެސްޓިކްގެ ފައިދާއިން. އަދި ބޭންކުގެ އާމްދަނީ.

ދައުލަތުގެ ޚަރަދުވެސް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އޭގެކުރީ އަހަރަށްވުރެ 11.7% ވައްޓަން ގޮސްފައި. 1984 ވަނަ އަހަރުވެސް ހިނގުނީ ދައުލަތަށް ލިބުނު އާމްދަނީއަށްވުރެ، ދައުލަތުން ކުރެވުނު ޚަރަދު ބޮޑުވެގެންދިޔަ އަހަރެއް ކަމުގައި. އެއަހަރު ދައުލަތުން ހިނގި ޚަރަދުގެ ޖުމްލައަކީ، 182.7 މިލިއަން ރުފިޔާ. މިގޮތުން ގެންގޮސްފައި ތިންބައިކުޅަ އެއްބައި ހަރަދުކުރެވިފައިވަނީ އިޖްތިމާއީ ތަރައްޤީ އަށް. އާދެ، ތައުލީމާއި، ހެލްތާއި، މުވާޞަލާތުގެ ކަންތައް ކުރިއެރުވުމަށާއި، ސަރުކާރުން ޚާއްޞަ އެހީތެރިކަން. އަދި އިމާރާތް ކުރުމަށްފަހު ކަމަކަށް. އިޤްތިޞާދީ ކަންތައް ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ އެކިއެކި ބޭނުމަށް ޚަރަދު ހިނގާފައިވާ. އަދި ފަސްޖެހި ކަމާއި ދަށްވެފައި ކަމާއި ބޭރުގެ ފަރާ ކަންތައް ތަކެއް.

އަތޮޅުތެރޭގެ ރާއްޖެއަކީ، އިޤްތިޞާދީ ވަޞީލަތްތަކާއި ދިރިއުޅުމަށް ބޭނުންވާ ގާތްގަނޑަކަށް ހުރިހާ އެއްޗެއްސެއް ބޭރުން އެތެރެކުރަންޖެހޭ ގައުމަކަށްވާތީ، ރާއްޖެއަށް ބޭރު ފައިސާ ލިބޭ މިންވަރާއި ހޭދަކުރަންޖެހޭ މިންވަރަކީ، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި ވަރަށް މުހިއްމު ބައެއް އަދާކުރާ ކަމެކެވެ. ވިޔަފާރިއާއި ފަތުރުވެރިކަމާއި ސިނާޢަތްތަކުން ލިބުނު ފައިދާއި، ބޭރުން ލިބުނު ހިލޭ އެހީ ފައިދާއި، ސަރުކާރަށް ލިބުނު ބޭރު ފައިސާ 34.5 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު. މިގޮތަށްވުމުން، ވަރުގެ ބާކީވާ ބޭރުގެ ދަރަނިން ދައްކަންޖެހުނު ފައިސާ އާއި، ވިޔަފާރިން ބޭނުންވާ ތަކެތި ގެނައުމަށް ލިބޭ ފައިސާ ބޭރުން ފައިސާއާއި، ރާއްޖެއިން ބޭރުން ގެނެވުނު ފައިސާއާއި އަދި ބޭރުގެ އެހީ ލިބޭ ފައިސާ ހިލޭ.

ސަރުކާރުން ލިބޭ ބޭރު ފައިސާ ހޭދަކުރަމުން ގެންދަނީ މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ތަކެތި ގަތުމަށް، ރާއްޖެއަށް ބޭނުންވާ ކާބޯތަކެތި، ތެލުގެ ބާވަތްތަކާއި، ބޯޓާއި، އިމާރާތްކުރާ ބޭނުންވާ ތަކެތި ރާއްޖެއަށް ބޭރުން ގެނައުމުގައި، އަދި އެހެނިހެން ތަކެއްޗާއި މެޝިނަރީ ހިންގުމުގައި އަދި މެޝިނަރީ ތަކެތި ގަތުމަށް ބޭރުގެ ފައިސާ ހޭދަކުރެވެނީ ސަރުކާރުން ނަގާފައިވާ ލޯނުތަކާއި އެހީތަކުން.

1984 ވަނަ އަހަރު ކޮޅުގެ ވިޔަފާރި ރާއްޖެއަށް އެތެރެ ކުރުމުން ހަމައެކަނި ފައިސާ، 5.5 މިލިއަން ޑޮލަރު. އަދި ހިސާބުކުރެވުނު ބާވަތްތަކުގެ ގޮތުގައި، 6.9 މިލިއަން ޑޮލަރު. ބޭރުން ނަގާފައިވާ ލޯނުތަކުގެ އަދާކުރެވިފައިވަނީ 5.4 މިލިއަން ޑޮލަރު.

ބޭރުގެ ތަކެތިގަތުމަށް ނަގާފައިވާ ލޯނުތަކާއި، އަދާކުރެވުނު ހިލޭ އެހީގެ ގޮތުގައި ގެނެވުނު، ރާއްޖެއަށް ބޭރުން ލިބުނު ފައިސާ ހޭދަކުރެވުނު ގޮތުން ކުރިއަށްދާނެ ގޮތަކަށް މިހާރުވެސް ބޭނުން ކުރެވިފައި ހުރީ.

ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމުގެ މައްސަލަ ބޮޑުކަމެއް، ކުރިއަރާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހަމައެކަނި ސަރުކާރުގެ ދަތުރުފަތުރު ނުވެއެވެ. ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގެ ބޮޑު ބައެއް ކުރިއަރުވަމުން ގެންދަނީ ފަތުރުވެރިކަމުން ކުރެވޭ ފައިދާ، އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ވަސީލަތްތަކުން ދިރިއުޅުމަށް ކުރިއަރުވަން ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ބޭނުން ކުރުމެވެ. މިގޮތުން ބޮޑުވަނީ، ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާއިން އެކު

ފަތުރުވެރިކަމުގައި، އެންމެ ބޮޑަށް އިތުރުކުރެވިދާނީ އިމާރާތްކުރުމުގެ މަސައްކަތާއި ދަތުރު ފަތުރު
ކުރުމުގެ ވަސީލަތްތައް ފޯރުކޮށްދިނުމެވެ.

މިދިޔަ އަހަރު ރާއްޖޭގައި އާ ފަރުވާގެ ނަރުހުން ހިންގަން ފެށުނުކަން މި މަޖިލީހުގައި
އަރިހުގައި ފާހަގަކޮށްލަން. ވޮކޭޝަނަލް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓްގެ ދަށުން ނަރުހުން ތަމްރީނު
ގޮތުން އިފްތިތާހު ކުރެވުނީ، 1983 ވަނަ އަހަރުގެ އޮކްޓޫބަރ މަހުގެ 7 ވަނަ ދުވަހު. އެހެންނަމަވެސް،
ނަރުސް ރާއްޖޭގައި އުނގަންނައިދޭން ހިންގަން ފަށައިގަތުމުން، މިދިޔަ އަހަރުގެ ފަސްމަސްދުވަހުގައި
އޭގެ ދަށުން، ރާއްޖޭގައި ހިންގަމުން ގެންދިޔަ ކޯސްތަކުގެ 1947 ވަނަ އަހަރު ފަށައިގެން ކުރިއަށްދާ
ނަރުހުން. މިހާރު ތަމްރީނު ކުރެވިފައިވާ، 1985 ވަނަ އަހަރުގެ ނިޔަލަށް މި ނަރުހުން ކުރިމަތިލުމަށް.
ވޮކޭޝަނަލް ޓްރެއިނިންގ އިންސްޓިޓިއުޓް ތަމްރީނު ރާއްޖޭގެ އާ ފަރުވާގެ ކޯސްތަކުން މިދިޔަ އަހަރު
ހިންގަން ފެށުނީއެވެ.

މަސްވެރިކަން

1984 ވަނަ އަހަރަކީ ވޯދޮވެގެންދިޔަ ގަޑުބަޔަކަށް އަހަރާ ނިސްބަތުން ކުރާއިރު، ރާއްޖެއަށް
ބޭނުން ވަރުގެ އަދަދާ ރާއްޖެއިން އަތުވެސްނުލިބޭ ކުރިމަތިވި ވަރުގެ އަދަދު ނުލިބޭ މިންވަރަކަށް
މަސްކަނޑު ދިޔަ އަހަރެވެ. ވޯދޮވެދިޔަ އަހަރު ރާއްޖެއިން އަތުވެސްނުލިބި ހިނގާފައި، ޖުމުލަގޮތެއްގައި
ހިފެހެއްޓެވުނު 15,000 ޓަނުން ވުރެ މަސްކަނޑު ގެއްލިފައިވެ. ދުނިޔޭގައި ބާޒާރުގައިވާ ތަފާތުތަކާ-
ހެދި ފަދަ ތަކެތިވެސް ކުރި އަހަރަށްވުރެ އިތުރަށް އަތުވެސްނުލިބި ކުރެވިފައިވެ. ހާލަތަކީ،
ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައިވެސް، 1983 ވަނަ އަހަރު އުފެއްދުނު ވަރަށްވުރެ 1984 ވަނަ އަހަރު ހަމަގޮތް
އިތުރުވެފައިވެ.

ބައިގަނޑު އަދަދާއި ގެއްލުން ވުރެ އަތުން ހިފުމުގެ ބަދަލުގައި އެއީ ކުރުމުގައި ނުވަތަ،
ވުރެ އުފެއްދުން ތަރައްޤީ އިތުރުވުމުގެ ސަބަބުން، ރާއްޖޭގެ ފުށް ބަނދަރުގެ ތަނަވަސް ކަން
މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރި އަހަރަށްވުރެ އިތުރުވުމުގެ ދާނެ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. 1984 ވަނަ
އަހަރު މަސްވެރިން އަތުން މަސްގަނެފައި ސަރުކާރުން 23 މިލިއަން ރުފިޔާ ހޯދިއެވެ. މިއީ 1983 ވަނަ

އަހަރު ގޭދޮރުވެރި ފައިސާ އަންނަނީ 69% މަތި އަދަދެއް.

މަސްވެރިކަމުން މިދިޔަ އަހަރު ސަރުކާރަށް ލިބުނު ބޭރުފައިސާގެ އަދަދަކީ، ކުރީ
އަހަރަށްވުރެ 66% އިތުރު އަދަދެއް. މިއީ ސަރުކާރަށް ލިބުނު ބޭރު ފައިސާގެ 25%.

މަސްވެރިކަން ތަރައްޤީކުރުމަށްޓަކައި، 1984 ވަނަ އަހަރު ސަރުކާރުން އަލަ ފިހާރަވެ
ތަކެތީގެ ތަރާގައި، ރާއްޖޭގައި ފުރަތަމަ އިންޖީނު ބޯއްޓު އުފެއްދުނު ތަކެތީގެ ތަރާއިން މަސްވެރިކަމުން
ބޭނުންކުރާ އުފައްދުތަކެއް ވަޑާން ރަޖިސްޓަރީ ކުރުމާއި، އެފަދަ އުފައްދުތަކެއް އަހަރު ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި ވަގުތުވެސް 180 ދުވަހު ވަގުތުފުރަނޑީގެ ގޮތުން ހަމަޖެއްސުން ހިފުން. އަދި އިންޖީނު
ބޯއްޓު އުފައްދުތަކުން ފިހާރަ ގޮތުން ބޭނުންވުމުން، މަސްވެރިކަމުން ބޭނުންކުރާ އުފައްދުތަކުން
ފިހާރަގެ ގޮތުން ހަމަޖެއްސުވައިވެ.

ރާއްޖޭގެ ދަތުރުތަކުގެ ވަސް އަތޮޅުތަކުގައި ހިންގުމުން ގެނެސްދިން ކުރިއެރުންތަކަކީވެސް މަސްވެރި
ކަމުގެ މުއައްސަސާތަކުން ހޯދުމުގެތެރޭގައި ބޭނުންތަކުރުމުގެ މަސްދޯނިފަހަރުގެ މަސައްކަތްތަކަށް މިދިޔަ އަހަރުގެ
ތެރޭގައި ވަރަށްބޮޑު ކުރިއެރުމެއް ގެނެވިފައިވާނެއެވެ. އެމަސައްކަތުގެ ދަތުރުން ރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރެވުނު
ހަމަޖެހިފައިވާ 100 މަސްދޯނީގެ ތެރެއިން، އަހަރު ނިމުނުއިރު 42 ދޯނި ބޭނުން ނިމިއްޖެ.
ދަތުރު ކުރާތަކުގައި ބޭނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ 800 ޓަނުގެ މަސްފިނިކުރާ ޕްލާންޓު ބޭނުން
ނިމުމުން، މިދިޔަ އަހަރު ބޭގެ ދޯޅަސް ރާއްޖޭއަށްވަނީ ގެނެވިފައި. އަދި ޖެނެރޭޓަރު ބޯޓުތަކުން
ހުރެއްނަމަ ރާއްޖޭ އަކަށްނަން. ގާތްގައި ބެހޭއަކަށް މަސްދޯނިތަކު ބޯޓު ތަކުގެ މަސައްކަތްކުރާ ފުރުސަތު މިއަހަރުގެ
ތެރޭގައި ބޭނުމުގަން ވަސީ ކުރެވިފައި. ދަތުރުތަކުގެ އަތޮޅު ތަކުގައި ބަރާބަރުކަމުން ކަނޑު އޮތުމުގެ ގޮތުން
ތަފާތު އަގު ހުރި ތަކެތިވެސް މިހާތަނަށް ބަރާބަރު ބޭނުމެއް ނުވެއެވެ.

ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގެ ތިޔާރާ، ކާނާ އެކި ބާޒާރު ފަރާތްތަކުގެ އަގުގައި ފުރުޞަތު
ހަމަޖެހިފައިވާ، ރާއްޖޭގެ މަސްވެރިކަމުގެ ދަތުރަށް މަސްދޯނިގެ ބޭރު މަސައްކަތްތަކުން މިދިޔަ އަހަރުގެ
ތެރޭގައިވެސް ފުރުޞަތު. ރާއްޖެކުރާ ގޮތުގައި މިމަސްދޯނި ބަރާބަރުވުމަށް ހިންގައިގެން ނިކުމުނު 1986 ގައި.

މަސްވެރިކަމާ ބެހޭގޮތުން ސަރުކާރުން ހިންގާ ހުރިހާ މަޝްރޫޢުތަކެއް އެއްމަރުކަޒަކުން ހިންގުމުން ގެންދިއުމަށް ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކަމުގައި ފެނިގެން، 1984 ވަނައަހަރު ސްޓްރަކްޗަރު އޮގަނައިޒޭޝަނުގެ ދަށުގައި، "ފިޝަރީޒް ޑިރެކްޓަރޭޓް އިކޮނޮމިކް ޕްލޭނިންގ ޑިޕާޓްމަންޓް" ގެ ނަމުގައި ވަކިބައެއް އުފައްދައި، ކޮމިޝަނަރުންނާއި މަސްވެރިކަމުގެ އެބައިން ހިންގާގޮތަށް ހަމަޖެއްސުނެވެ. އަދި މިކަމާ ގުޅިގެން، ކޮމިޝަނަރެއް ޑިރެކްޓަރެއް ފިޝަރީޒް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އައްޔަނުކުރައްވައި، އެބައިން ކުރައްވަމުން ގެންދިޔު މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރުން [illegible] ހިންގާ ގޮތަށް ހަމަޖެއްސުނެވެ.

މިޤައުމުގެ މަސްވެރިކަމާބެހޭ މަޝްރޫޢުތަކުގެ އިތުރަށް، ކުރިއަށްދާ ހިސާބުތަކާ މަސްދޯނި ފަހަރުގައި އިންޖީން ބަހައްޓައިދިނުމުގެ ޕްރޮގްރާމު ތަޢާރަފްކުރި އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއެރުން ގެނުވެވުނެވެ. އަހަރު ނިމުނުއިރު، ރާއްޖޭގައި ހުރި މުޅި ޕްރޮގްރާމުގެ ދަށުން އިންޖީން ބަހައްޓައިދެވުނު 318 އިންޖީނުކުރި.

ރާއްޖޭގެ އިގުތިސާދީ ދާއިރާއިން ދެވަނައަށްގައި ހިއްސާކުރަން ފަތުރުވެރިކަމާ މަސްވެރިކަމުގެ ތެރެއިން [illegible] މަސްވެރިއަކަށް މިދިޔަ އަހަރުތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] މަސްވެރިއަތުޅު [illegible] [illegible]. މިއީން [illegible] [illegible] 25 ބައިގެ މަސް [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، މަސްވެރިކަން [illegible] [illegible]، މަސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހަމަޖެހިފައި [illegible] ނިމިދިޔައީ.

މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި ސަރުކާރުން [illegible] [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގެ [illegible] ސަރަހައްދު [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މަސްވެރިކަން [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ބަޖެޓު

ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީއަށް އެންމެ ބޮޑު ކުރިއެރުން ލިބުނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓު. ހެޔޮ ގޮތެއް، ރާއްޖޭއަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ހޯދުމާއި ހަރަދުކުރުމަށް ބަޖެޓު އެންމެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހަދައިގެން. އެގޮތުން، ސަރުކާރުން އަހަރުދުވަހު ހަރަދުކުރާނެ ކަންކަން މިގޮތުން، ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓު ތައްޔާރުކުރެވެނީ ހަމައެކަނި ކުރެވޭ ގޮތަކަށް ކަމުގައިވާތީ.

މިގޮތުން، 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން އެންމެ ބޮޑަށް ބަލައިގެން އެކަމަށް ހިނގައިގެން ގެންދިޔައީ، ބަޖެޓުގެ ތަރައްޤީގެ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވުނު. އެކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އިޤްތިޞާދީ ކަންތައްތަކުގެ ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ތަރައްޤީގެ ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން މުހިންމު ކަންކަމަށް ކަމުގެ ކުރެވުނު ގޮތް ގެންދިޔައީ. އަދި އެކަންކަމާއިގެން ކުރަމުންދާ މަސައްކަތް ކުރެވުނު. ދުނިޔޭގެ ވަރަށް ގިނަ ތަރައްޤީ ހިފެހެއްޓުމަށް ސަރުކާރުން ކުރެވޭ މަސައްކަތް ގެންދިޔައީ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިޤްތިޞާދީ ކަންތައްތަކުގެ ފުރުޞަތު ހޯދުމަށް ކުރެވުނު.

ބަޖެޓުގެ ތެރެއިން ރާއްޖޭގެ ބޮޑެތި ދަތިތަކުން ދިމާވާ ކަންތައްތަކާ ކުރިމަތިލާން ދިޔައިރު ސަރުކާރުގެ ހަރަދުތަކުން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތް ކުރެވުނު ކުރެވުނު. އެކަންތައްތަކުގެ ތެރޭގައި، ދުނިޔޭގައި މަސައްކަތްކުރާ ދައުލަތްތަކުގެ ރާއްޖޭގެ ހިސާބުތަކުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުން ހުރިގޮތް ހިފެހެއްޓުމަށް ހަރަދުތައް ކުރަމުން ގެންދިޔައީ ރާއްޖޭގެ ފައިސާގެ ބޭނުން ކުރެވުނު.

ރާއްޖޭގެ ބަޖެޓުގެ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ހުރިހާ ކަމެއްގެ ކުރިއެރުން ފެނިގެން މަސައްކަތް ކުރެވުނު ގޮތުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، 1984 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ލިބި ބަޖެޓުގެ އަދަދު އިތުރުވެގެން ދިޔައީ 13% އިތުރުވެގެންނެވެ. އަދި ބަޖެޓުގެ ހަރަދުތަކުން ސަރުކާރުގެ އާމްދަނީ އިތުރުވުމަށް ކުރިއަށް އަދަދު 16.1% އަށް އިތުރުވިއެވެ.

ރާއްޖެއަށް ލިބޭ ބަޖެޓުގެ އަދަދު ދިގުދެމިގެންދާ ގޮތުގައި، ހުރިހާ ބަޖެޓުގެ ހަރަދުކުރާ އެކަށީގެންވާ ދާއިރާތައް ބެލުން އެހެން ބަޔަކު ޚަރަދުކުރާ ބަޖެޓުގެ މިގޮތަށް އެކަމަށް، އިޤްތިޞާދީ އަދަދުތަކުން އިތުރު ފައިސާއާއެކު މިހާރުގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ހޯދޭނެ.

އަދި، [illegible] [illegible] [illegible] ރާއްޖޭގައި [illegible] ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] އަހަރު އިތުރުވެފައިވާކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ.

[illegible] ސަބަބުން ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ވިޔަސް، [illegible] ސަބަބުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ބޯޓުފަހަރު ދުއްވުން

ބޯޓުފަހަރު ދުއްވުމަކީ، ފަހަކަށް އައިސް ރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] އެންމެ މުހިންމު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމެވެ. ނަމަވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ބޯޓުފަހަރު ދުއްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބުން [illegible] ބޯޓުފަހަރު ދުއްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible].

އެހެންނަމަވެސް، ވޭތުވެދިޔަ އަހަރު ސަރުކާރުން [illegible]، ބޯޓުފަހަރު ދުއްވުމުގެ ކަންތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ސަރުކާރުގެ ބޯޓުފަހަރުގެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ސަރުކާރުގެ ބޯޓުފަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] ބޯޓުފަހަރު ދުއްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]

ސަގާފަތުން ސަރުކާރުގެ ހިއްސާވާ ކުންފުނިތަކުން، "ސެޓެލައިޓް ކޮމިއުނިކޭޝަން ޕްރޮޖެކްޓް ސިސްޓަމް ޕްރޮޖެކްޓް" ގެ ނަމުގައި އުފެއްދި، ޔޫނިސެފް ހަރަދުކޮށްގެން މަސައްކަތް އުފެއްދުނު ޖެހިގެން ކުރަމުން.

ބޭރުގެ ދައުލަތް ދަރަނިތަކާއި ދުނިޔޭގެ އަހަރުން، ސެޓެލައިޓް ސްކޫލް ޕްރޮޖެކްޓް ގެ ފަރާތުން ރާއްޖޭގެ ތަރައްގީއަށް އެހީވާ ތަރައްގީގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ފަސޭހައިން އެހީތެރިކަން ލިބެއެވެ. މިދުވަސްވަރު ހިނގަމުންދާ ކޮންމެ ކަނޑައެޅޭ މަޝްރޫއުތަކާއި، މިގޮތުގައި ބިޔަ އަދި ކުދި ދަތުރުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ މަސައްކަތްތަކާއި، ސަރުކާރުން މުޅިން ރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ހަމަޖެހިފައިވާ ރާއްޖޭގެ ތަރައްގީ ދަށުން ފައިދާވާ ގޮތަށް ކުރަނީއެވެ.

ރާއްޖޭގެ މުވާޞަލާތު

މުވާޞަލާތުގެ ދާއިރާގައި 1984 ވަނަ އަހަރަކީ ރާއްޖޭގައި މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިފައިވާ އަހަރެކެވެ. ރާއްޖެތެރޭގައާއި، ބޭރުގެ ދުނިޔޭގައި، ރާއްޖޭގެ މުވާޞަލާތު ގުޅުންތަކަށް ވަރަށް ތަރައްގީ ކުރެވުނު އަހަރެވެ.

އާދެ، ޓެލެކޮމިއުނިކޭޝަން ދާއިރާގެ ތެރޭގައި "ސެޓެލައިޓް އާރތު ސްޓޭޝަން" ގެ ނަމުގައި ރާއްޖޭގެ މުއައްސަސާ ބޭރު ދުވަސް ކުރިން ހުޅުވުނެވެ. މިހިސާބުން ޓެލެފޯނު ޚިދުމަތުގެ ފުރުޞަތު ލިބެން ފަށައިފިއެވެ. ބޭރުގެ ގައުމުތަކާއި ދުރު ސަރަޙައްދު ބެލިޔަސް، މިފަދަ ޚިދުމަތް ހޯދުމުގެ ފުރުޞަތު ސަރުކާރުން ބޭނުންކުރެވެން ފެށުނީ އެ މަޝްރޫޢުގެ ފައިދާއިން ރާއްޖެއަށް ލިބުނު ގުޅުމުގެ ސަބަބުންނެވެ. މި ކުންފުނީގެ ހިއްސާގެ ބޮޑު ބައެއް ސަރުކާރުގެ ދަށުގައި ގެނެސް، ސަރުކާރާއި ކޭބަލް އެންޑް ވަޔަލެސް ކުންފުންޏާއި ދެމެދު ގުޅުނު މުވާޞަލާތު ކުންފުނީގެ ސަބަބުން، ބޭރާއި ގުޅޭ ޚިދުމަތްތަކާއި ބެހޭ ގޮތުން ރާއްޖެ ތެރެއިން ދުނިޔޭގެ އެކި ކަނޑައެޅިފައިވާ ތަންތަނާއި ވަގުތުން ގުޅޭނެ ގޮތް ތަނަވަސްވެއްޖެއެވެ. މީގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސަބަބުން، ބައިނަލްއަގުވާމީ ގުޅުންތައް ގާއިމުކުރުމުގައި ފަސޭހަކަން ލިބިފައިވެއެވެ.

މީގެ އިތުރުން، ރާއްޖެއާއި ބޭރާ ދެމެދު ގުޅުމުގެ ދަތުރުފަތުރު ކުރާ ވަސީލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުގެ ބޮޑު ބައެއް ހިއްސާ މިހާރުވެސް ފަހަރުތަކަށް ދީފައިވެއެވެ. އަދި، ބައިނަލް އަގުވާމީ ގުޅުން ވަށައިގެން

އެއަހަރުތެރޭގެ ޤައުމީ ބަޖެޓަށް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް ސަރުކާރާއި ޝަރިކަތްތަކުން ކުރި ހަރަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގައި މާލޭގެ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވައިގެބަނދަރު ބޭނުންކުރާގޮތަށް ހަމަޖެހުނުން.

ޓޫރިޒަމް ބޭނުންކުރާ ވައިގެ ދަތުރުތަކުން ތަރައްޤީ ވަމުން ދާއިރު، ޓޫރިޒަމްގެ ދާއިރާއިން ވައިގެމަގުން ދަތުރުކުރާ އިތުރު ފަސޭހަތަކެއް ތަރައްޤީވެ ޖެހޭ ސަރުކާރުން ގެންގުޅޭ މަސައްކަތް ކުރެވުނެވެ. މިކަމުންވެސް، ހެދުނު ހުރިހާ ކަމެއް ހިފުމުން ގެންދާ ވައިގެބަނދަރު ހަރުދަނާ މަސައްކަތް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރެވުނެވެ. ނަމަވެސް، މަސައްކަތްތައް ކުރުމުގެ ގޮތުން ދިމާވެފައިވާ ބައެއް ދަތިތަކާ ހެދި، އެތަނުގެ މަސައްކަތް ގެންދެވުނުއިރު، ގެންގޮސް ބޭނުންވާ ހަމަ ކަމާއި ނުލަކަށް ދަތިކަމެއް ދިމާކުރެވޭ.

އެންމެ އަވަހަށް ހަމަގައި އެތް ވައިގެ ބަނދަރުގެ ކަންތައްތައް ރަނގަޅުކުރެވޭ، އެތާނގެ ބޭނުން މިހާރުވެސް ހޮއްޓަލުތަކުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ކުރާ މަސައްކަތްތަކާއި މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރިއަށް ގެންދެވުނެވެ. މިކަމުގެ ކަސްރަތުކުރެވޭ މަޝްރޫޢުގެ ދަތުރެވެ. 1986 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރުވެސް، މިކަމުގެ އެހެނިހެން އެކިއެކި ގޮތްގޮތުގައި ބޭނުންކުރެވޭނެ ފުރުސަތު ކުރަން އެކުލެވޭ.

ވޯޓަރފްރަންޓު އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް، މާލެއާއި ހުޅުލޭއާ ދެމެދުގައި ވައިގެ ދަތުރުތަކުން ކުރެވޭ ގެންދެވުނެވެ. މިދަތުރުތަކުން ކުރެވުން ގެންދެވުނު އެއަރޕޯޓުން ފެރީގެ ފަހިކުރުމަށް، އަދި އިތުރު ފެރީގެ އެއަރޕޯޓުގެ ފަހިކުރުމަށް.

މާލެއާއި ހުޅުލޭއާ ދެމެދުގެ ދަތުރުތަކުގެ ފަސޭހަ އިތުރުކުރުމަށްޓަކައި، ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ބޭނުންކުރުމަށް ފެރީ ސަރވިސްއެއް ފެށުމަށް ގެނެވުނު “ހިނާޖެހި” 1 އާއި 2 ގެ ދަތުރުތަކަށް 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފެށިއެވެ. އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރެވުނު ދަތުރު ތަކުގެ ތަފާސްހިސާބަށް ބަލާއިރު، މިފެރީ ތަކުގެ ދަތުރު ތަކަކީ މިންވަރުގެ އިތުރުވުން ފާހަގަކޮށްލެވޭ ކަމެއް ކަމަށް ވޭ. ފެންވަރު ރަނގަޅު އެތް ސަރވިސް، ވޯޓަރފްރަންޓު ދަތުރު އަހަރުގެ ތެރޭގައި މާލެއާއި ހުޅުލޭއާ ދެމެދުގައި ދަތުރު ފަހިކުރުމުގެ އިތުރު ވަސީލަތްތަކެއް އެބައެވެ.

ގިނައަކަށް އިތުރުވެފައިވާއިރު، މާލެއާއި ރާއްޖެތެރެއާ ދެމެދު ދުވާ އުޅަނދު ދަތުރު ފަތުރު ކުރާ
ޚިދުމަތުން އެ ވަސީލަތްތަކުގެ ބޭނުން ކުރާމީހުން ގިނަވެގެންނެވެ.

މުވާސަލާތުގެ އަހަރު ތަރައްޤީގެ ތެރެއިން ޓެލެކްސާއި ޓެލެފޯނުގެ ހިދުމަތްތައް ތަރައްޤީކުރުމަށް
ފޯން ސަރުކާރުން ގެންދަނީ މަސައްކަތް ކުރަމުން. އިތުރު ވިލާތްތަކަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު ރާއްޖޭގެ
ބޭރުގެ ޤައުމުތަކުގެ ސްޓޭޝަންތަކާއި ގުޅާ ދަތުރުތަކުގެ ނަމްބަރު ޓެލެފޯނު ސަރުކާރުގެ އެހީގައި ބޭރު ޤައުމުތަކާއި ޓެލެކްސް ގެ
އާލާތްތަކާއި އިމާރާތްތަކާއި މާލޭގައި ބިނާކުރެވުނު ޓެލެފޯނުގެ ތަރައްޤީ ހަރަކާތް ކުރަމުން. އިމާރާތް
ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވަރަށް ފުރިހަމަކޮށް އަންނަމުންދަނީއެވެ. ޓެލިފޯނުގެ ޚިދުމަތް ބޮޑުވުމުން،
ޓެލިފޯނުގެ ނަމްބަރު ޓެލިފޯނު އާ ގުޅުންތަކާއި ތަރައްޤީ ހަރަކާތް ނަގައިން ދިނުން. ޓެލިފޯނުގެ
ދަތުރަށް އަރުވާ ނަންބަރުތައް ދެނެގަތުމުގެ ޓެލިފޯނު ގޮތަށް ދާދި ކުރުމުގެ ގޮތުން ބޭއްވުނު ހުރިހާ
ކަންތައް އެއްގޮތް.

ވިޔަފާރި

1984 ވަނަ އަހަރަކީ ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރީގައި އާ ތަޖުރިބާ ތަކެއް ކުރެވުނު އަހަރެއް.
ރާއްޖެއަށް މުދާއެތެރެކުރުން ވަކި އުސޫލުތަކެއްގެ ދަށުން ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައި ސަރުކާރުން އިސްނަގައި
ގަވާއިދުތަކެއް ހަދައި ޢަމަލުކުރަން ފެށުނު އަހަރެއް. އޭގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އަހަރު ނިމުނުއިރު ރާއްޖޭގެ
ވިޔަފާރިއަށް ބައެއް ބަދަލުތަކެއް ވެސް އަންނަން ފެށިފައިވޭ. އެހެންނަމަވެސް ހިސާބުތަކަށް ބަލާއިރު
ދޭތެރޭ ވިޔަފާރީގެ އަހަރު ރާއްޖެއަށް އެތެރެކުރެވުނު މުދަލުގެ އަގު ކުރީ އަހަރަށްވުރެ 34 % ވަނީ
މައްޗަށް ގޮސްފައި. އެއީ އިސްތިހުލާކީ މުދަލާއި ޢިމާރާތްކުރުމުގެ ބޭނުންތަކަށް އެތެރެކުރެވުނު ތަކެއްޗާއި
ބައެއް ޕްރޮޖެކްޓުތަކަށް ގެނެވުނު ތަކެތި އެތެރެ ކުރުމުގެ ސަބަބުން. ރާއްޖެއަށް އެތެރެ ކުރެވުނު
ޖުމްލަ ވިޔަފާރި މުދަލުގެ އަގުގެ ކުރީއަހަރަށްވުރެ މަދުވެފައިވާކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ.

1984 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖެއިން ބޭރުކުރެވުނު ރާއްޖޭގައި އުފައްދާ ތަކެތިވަނީ 31 %
އިތުރުވެފައި. މީގެތެރޭގައި އެކިވައްތަރުގެ ހިކިމަހާއި މަހުގެ ބާވަތްތަކެވެ. އަދި އެތަކެތި ގަތުމުގައި ހިސާބުކުރެވުނު
ބައެއްތަކަށް ހުރިން އުފައްދާ ކުރެވުނު ބާޒާރު އަގުތަކަށް ޓަކައި ކުރެވުނު ބައެއްތަކަށް ހުރިހާ ވިޔަފާރި އަހަރުގެ

ތެރޭގައިވެސް ކުރީއަހަރަށްވުރެ 23% އިތުރުވެއްޖެ.

ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރި ހިންގާ ފަރާތްތަކުގައިވާ ސްޓޭޓް ޓްރޭޑިންގ އޯގަނައިޒޭޝަންގެ ވިޔަފާރި މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ހިނގަމުންދިޔައީ އަދިވެސް ގެއްލުމުގައި. ޚާއްސަކޮށް [illegible] މިދިޔަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެސް.ޓީ.އޯ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވަރަށް. އެސް.ޓީ.އޯ.ގެ 1983 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] 18.5 މިލިއަން ރުފިޔާ ވަނީ، މިދިޔަ އަހަރު ސަރުކާރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރީއަހަރަށްވުރެ 21.5% އިތުރު [illegible].

ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުން ބައިވެރިވެގެން އުފައްދާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވިޔަފާރިވެސް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކުރިއަށް ދިޔައީ. އެކުންފުނިތަކުގެ ވިޔަފާރިތަކުން 1983 ވަނަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] މިދިޔަ އަހަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ތަރައްޤީކުރުން

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ތަރައްޤީކުރަމުން ގެންދަނީ، އެކަން އެކުލެވިގެންވާ ގޮތަށް ތަރައްޤީ ކުރުމަށްޓަކައި، ރާއްޖެއަށް އެކަށީގެންވާ ފައިދާތަކެއް ލިބޭނެ ކަމުގައި ދަތުރުފަތުރުކުރަން ވާތީ. އަދި އެކި ވިޔަފާރިތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ގިނަބަޔަކަށް މިހާރު މިކަންތަކާ ގުޅިގެން ވަޒީފާ ލިބިފައިވެއެވެ. މިކަމުގެ އިސްލާހުތައް ރާއްޖޭގެ އެންމެ ދުރުގެ އަތޮޅުތަކާއި ރަށްރަށަށް ގެނައުމަށް ޓަކައި ޤާނޫނު ހިމާޔަތްކުރުމަށް ރާއްޖޭގެ ވަޒީފާ ދޭނެ ތަންތަނުގައި މީހުން ހޯދުމަށް ފުރުޞަތު، ހޮޓަލް، ގެސްޓްހައުސް، ޓްރެވަލް، ޓޫރިސްޓް ކަންކަމާއި ހުރިހާ އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ހޯދިދާނެ ގޮތްތަކެއް ކަނޑައެޅުނީ. ހުރިހާ ރަށްރަށް ތަރައްޤީކުރުމުގެ އިޤްތިޞާދީ އިސްލާހުތަކުގައި ދަތުރުފަތުރުގެ ވިޔަފާރީގެ ދާއިރާ ތަރައްޤީ ކުރުމުގައި ކުރިއަށް ގެންދަމުން

އަންނަނީ.

މިގެ ހެޔޮ ނަތީޖާ ފެނުނު އަހަރެއް ކަމުގައި، މިދިޔަ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ތަރި އިޤްތިޞާދީ ދިރާސާތަކުގެ ގޮތުން، ރާއްޖޭގައި އިންތިހާ ރަނގަޅު ބައެއް ރައްޔިތަކާ ގުޅިގެން އަހަރުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަ އިތުރުކުރެވުނު ކަމާއިވެސް ދިރާސާތަކުން ދައްކައެވެ. ސަރުކާރު އެއްގޮތަށް، ރާއްޖެއިން މިފަދަ އަހަރު ފާހަގަކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ކުރީ އަހަރަކާ އަޅާކިޔާއިރު އިތުރުވެފައިވެއެވެ.

ރާއްޖޭގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ކަންތައްތައް ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ދަތުރުކުރާ ރާއްޖޭގެ ނޮޅާ ހިކުދީމާ ދަތުރުފަތުރުގެ ބާރު ޢިމާރާތް ގެއުފުން، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ވަސީލަތް ކުރިއަށްގެންދަނީ. 1984 ވަނަ އަހަރު ކުރިއަށް ވަސީލަތް ތަރައްޤީގެ ތެރޭގައި، ރާއްޖެ ވަރުގަދަ ފުރުޞަތުގެ ޢިމާރާތް ހިންގުން ފެށިގެން. އަދި ދަތުރުފަތުރުކުރާ ބަޔަށް ވަގުތު ރާއްޖެއަށް ދެއްވީ، ދަތުރުފަތުރު ކުރާ، ވަސް އިންތިޒާމް ތަކާ ވަސީލަތްތައް ރާއްޖެތެރޭގެ ކުރިއަށް ދަތުރުކުރާ ދިނުމުގެ ގޮތުން، ވަސީލަތްތަކުގެ ދުރަށް ދެކޮޅު ރާއްޖެތެރޭގައި ބާއްވަން.

ބޭރުގެ އެހީ

1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް، ބައެއް އިސްލާމީ ގައުމުތަކުންނާއި އެކިއެކި ބައިނަލް އަޤްވާމީ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ރާއްޖެއަށް ވަރަށްގިނަ އެހީތެރިކަމެއް ލިބިވަޑައިގަތެވެ. މި އެހީތައް ހަރަދުކުރަމުން ގެންދަނީ، ޤައުމުގެ ތަރައްޤީ އާއި ބެހޭ ކަމުގައި ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ރޭވުމުގެ ތެރެއިން ބޭނުންކުރުމަށް،

ތަރައްޤީވަމުންދާ ފަރާތާ ދިރާސާ އަލިއަޅު ކަންކަމުން.

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖެއަށް ލިބުނު އެހީގެ ބޭރުގެ އެހީއާއި، އިސްލާމީ ވަޒީރުގެ ހެދުމުގެ ބަޖެޓަށް، ބަރާބަރުގެ ސަރުކާރުން ދެއްވި 3 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ އެހީ، އެމެރިކާގެ ޑޮލަރުން، ސަރުކާރުގެ ޚާއްޞަ އެހީގެ ސަރުކާރު، ވަޒީފާ ދިނުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ރާއްޖެއަށް ކުރާ ދަތުރުތަކުގެ މަސައްކަތް އެހީތެރިވެދީފައިވޭ. އެއްބާރުލުން ދިނުމާއި، 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖެއަށް އެހީވެދިން ޖަޕާނާއި އެހީގެ ގޮތުގައި، ޖަޕާނު، ޗައިނާ، ބަންގްލަދޭޝް، ކުވައިތު، ހިންދުސްތާނުގެ ސަރުކާރުން ހިމެނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން ހިތްހެޔޮ އެހީއެއް ޖަމާއަތްތަކުގެ، ދާޚިލީ އިދާރާތަކުގެ ޚިދުމަތް ހަރުދަނާ ކުރުމަށް މަސައްކަތް ކޮށްދިނުމުގައި ޖަމާއަތްތަކުގެ ފަރާތުން އެހީތެރިވެދީފައިވެއެވެ.

1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ބޭރުގެ އެހީގެ ގޮތުގައި ސަރުކާރަށް ލިބިފައިވަނީ، 35.2 މިލިއަން ރުފިޔާ. އެއީ ފާއިތުވި ގޮތުންނާއި ލޯނުގެ ގޮތުން. މީގެ އިތުރުން، އެހީގެ ސާމާނާއި ޚިދުމަތްތަކުގެ ގޮތުގައި، ބޭރުގެ ފަރާތުން ރާއްޖެއަށް ލިބުނު ފަދަ އެހީ ވެސް ލިބިފައިވޭ.

ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް ކުރާނެ މަސައްކަތްތަކަށް މިހާރުވެސް ހަރުދަނާކޮށް ގެންދިއުމަށްޓަކައި، ތަރައްޤީ ވަމުން އަންނަ ފަދަ ޤައުމުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުން ކުރިއަށް ގެންދާ ފަރާތުން، ބޭރުގެ އެހީ ލިބިގަތުމަށް 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތް ކުރި. ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް އެހީވާ ފަދަ ޤައުމުތަކުގެ ހިތްހެޔޮ ޖަމާއަތްތަކާ އެއް، ދައުލަތުގެ ބޭނުމުގެ ޚިދުމަތް އެހީއާއި، މުއައްސަސާ އަހަރު ޖަމާލުކުރުމުގެ ތެރޭގައި ބޭއްވުނު، އެޖެންސީތަކުގައި ރާއްޖެއަށް ބޭނުންވާ އެހީއެއް ހޯދައިދިނުން. މިޖަލްސާގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން، ކުރިއަށް އޮތް މުއްދަތުގައި އެކުލެވޭ ޤައުމުތަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުން ދިމާވާ އެހީއެއް ލިބޭނެ ކަމުގެ އުންމީދުކުރެވިފައިވޭ. އެއްގޮތް ސަރުކާރު ނަތީޖާގައި، ބޭރުގެ އެހީއެއް ރާއްޖޭގެ ފަރާތުން ދުނިޔޭގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ވަސީލަތްތައް މިދުވަސް ތަރައްޤީގައި ވަރަށް ބޮޑުމިންވަރެއް ދިޔައީ އެ ބާއްޖޭ ކުރެވުން އެއްކޮށް. އެހެންކަމުން،

ރާއްޖެއަށް އެހީތެރިވެދެއްވާ ހުރިހާ ދައުލަތްތަކާއި ޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކަށް ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި އަޅުގަނޑުގެ ޚާއްޞަ ޝުކުރު އަދާކުރަން.

ޚާރިޖީ ސިޔާސަތު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނޭވެ!

1984 ވަނަ އަހަރަކީ، ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ ދާއިރާއިން ރާއްޖެ އިތުރު ކުރިއެރުންތަކެއް ހޯދިފައިވާ އަހަރެކެވެ. ޚާއްޞަކޮށް، ރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ވަންތަކަމާއި ގުޅުންތަކުގެ ސަބަބުން ދުނިޔޭގެ އިސްލާމީ ޤައުމުތަކުގެ ތެރޭގައި ރާއްޖޭގެ ޤަދަރު މަތިވުން އިތުރުވެގެންދިޔަ އަހަރެއް.

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރު ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ ދާއިރާގައި ހާސިލުވި އެންމެ މުހިއްމު އެއްކަމަކީ، ދެކުނު އޭޝިޔާގެ ޤައުމުތަކުގެ އެއްބާރުލުމުގެ ޖަލްސާތަކުގައި ބައިވެރިވާ ޤައުމުތަކުގެ ރާއްޖެ ވަޒީރުންގެ ދަރަޖައިގެ ޖަލްސާ ރާއްޖޭގައި ބޭއްވުން. މިދިޔަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ ތެރޭގައި ބޭއްވުނު މިޖަލްސާ އަކީ، ރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި އެހާމަތީން ބޭއްވުނު އެންމެ ފުރަތަމަ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަލްސާ. މިޖަލްސާ ނިމިގެންދިޔައީ ވަރަށް ކާމިޔާބު ޖަލްސާއަކަށް ވެގެން.

ބޭރުގެ ޤައުމުތަކާއި ރާއްޖެއާ ދެމެދުގެ ގުޅުން މިހާރަށްވުރެ ބަދަހިކޮށް، އެޤައުމުތަކުގެ މަތީ ފެންވަރުގެ ލީޑަރުންނާ ސީދާ ގުޅުން ބާއްވައިގެން ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުވެސް ސަރުކާރުން ވަރަށް ބޮޑަށް މަސައްކަތްކޮށްފީމު. މި މަޤްޞަދުގައި ހުރި އަތޮޅުވެސް ބޭރު ބައެއް ޤައުމުތަކަށް ޒިޔާރަތް ކުރީން. އޭގެ ތެރޭގައި، ސްރީލަންކާއާއި، ޕާކިސްތާނާއި، އަދި ޗައިނާއާއި، ޖަޕާނު ހިމެނެއެވެ. ކުރުމުގެ ޒިޔާރަތް ކުރީ ޙަރަކާތުގެ ތަރައްޤީއަށް ހިތްވަނީ. މިގޮތުގެ އިތުރުން، މިދިޔަ އަހަރު ޖަނަވަރީ މަހުގެ ތެރޭގައި މޮރޮކޯގެ އޮވެ، ކަސަބްލަންކާގައި ބޭއްވުނު އިސްލާމީ ކޮންފަރެންސްގެ ޤައުމުތަކުގެ އެންމެ އިސް ވެރިންގެ 4 ވަނަ ޖަލްސާގައި އަޅުގަނޑު ބައިވެރިވީމު. އަދި ވަރަށް ގިނަ އިސްލާމީ ޤައުމުތަކުގެ ވެރިންނާ ބައްދަލުކޮށް އެކުވެރިކަން ޤަވީކޮށް ގުޅުންތައް މަސައްކަތްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު އެފުރުސަތުގެ ބޭނުން ކުރީން.

މިދިޔަ އަހަރުގެ ޖޫންމަހުގެ ތެރޭގައި ލަންޑަނުގައި އޮތް، [illegible] ކޮމަންވެލްތު [illegible] އަހަރީ ޖަލްސާ ހުޅުވައިދިނުމަށް އެޖަމްޢިއްޔާގެ ފަރާތުން ދިން ދަޢުވަތަށް އަޅުގަނޑު ވަޑައިގެން ދިޔައީން. އެ ދަތުރުގައި އިނގިރޭސި ބޮޑުވަޒީރާ ބައްދަލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ލިބުނު. ހަމަ އެފަދައިން، މިދިޔަ އަހަރުގެ ފަހުކޮޅު [illegible] [illegible] [illegible] އަހަރީ ޖަލްސާގައި ބައިވެރިވުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ސަޢޫދީ އަރަބިޔާއަށް [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މިދިޔަ އަހަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1984 ވަނަ އަހަރަކީ، ބޭރުގެ ވަރަށްގިނަ [illegible] ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތް ކުރެއްވި އަހަރެކެވެ. މިދިޔަ އަހަރު ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތް ކުރެއްވި [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ޖުމްހޫރިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

މިދިޔަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]، މިދިޔަ އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެ އިތުރު 8 ޤައުމަކާއެކު ސިޔާސީ ގުޅުން އުފެއްދިން. އެ ޤައުމުތަކަކީ، ޗައިނާ، ބުރުނައީ، ޤަތަރު، [illegible]، [illegible]، ބަލްގޭރިއާ، ފިންލޭންޑް، [illegible] މި ޤައުމުތަކެވެ. 1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރު، ރާއްޖެ ސިޔާސީގޮތުން ގުޅިފައިވާ ޤައުމުތަކުގެ އަދަދަކީ 67.

ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނޭވެ!

ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތުތަކަށް ވާނީ، ރައްޔިތުންނަށް ފައިދާހުރި ގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް ތަރައްޤީކުރުމުން ގެންދިއުމަށް ކުރެވެން އޮތްހާ މަސައްކަތެއް ކުރުން. ރާއްޖޭގެ ފަޅުރަށް ކަނޑުގައިވާ ވިޔަފާރިކުރާއި ސިޔާސަތު ރައްކާތެރިކޮށް ދެމެހެއްޓުން. އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭގޮތުގައި ރާއްޖޭގެ ކަންތައްތައް ތަރައްޤީކުރުމުގެ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމީ ޤައުމަކަށް އޮތުމާއެކު ގެންގުޅެން، ވަރުގަދަ އެއްބާރުލުމެއް ލިބިގެން ގެންދެވޭނެ. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހިތްވަރާއި ޖޯޝާއި ތަރައްޤީ ހޯދުމުގެ އުފާވެރިކަން. އަދި ބާރުތަކުގެ ދިރިއުޅުމުގައި ރާއްޖޭގެ ދަރިންގެ އުފާވެރިކަމާއި މަސައްކަތްތެރިކަން ރާއްޖެއާ އެކުވެރިވެގެން ވިސްނައިދިނުމަށް ބައިވެރިވުމުން ހިތްހަމަޖެހުމަކީ ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ ބައިވެރިވުމުން ގެންދިއުން.

މިސިޔާސަތަށް ތިޔަ އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ ފުރިހަމަ ތާއީދާއި އެއްބާރުލުމާއެކު ލިބިގެން، ވޯޓުދިނުމާ އަހަރުތަކުގައިވެސް ދައުލަތް ހިންގުމުން އަމިއްލަފުދިވާ ސިޔާސަތު. މިވާ، ކުރިއަށް އޮތް ތަނަވަސްކަމެއް މިސިޔާސަތަކީ ދިވެހި ބޭފުޅުންގެ ތާއީދާއި އެއްބާރުލުން ލިބޭނެކަމަށް އަޅުގަނޑު ތަޞައްވުރު ކުރަން. އަދި ރާއްޖޭގެ ރިވެތި ރައްޔިތުންގެ އިޚްލާޞްތެރި ތަރުޙީބާއި އެކު ދިވެހިވެރިން ތަނަވަސްކަމާއެކު އަޅުގަނޑު ތަޞައްވުރު ކުރަން.

ދާޚިލީ ސިޔާސަތު

ކުރިއަށް އޮތް އަހަރު ދައުލަތުން ހިންގުމުގެ ދާޚިލީ ސިޔާސަތަކަށް ވާނީ، ކުރިއަހަރުތަކުގައިވެސް އަޅުގަނޑުމެން، ރައްޔިތުންގެ ވެރިކަމުގައި އޮންނަންޖެހޭ ހަމަހަމަ ކަމާއި، އުފެދުންކަން ލިބިގެން ވިސްނުން ކަމުގެ އަސާސީ ރުކުނުގައި ޤާނޫނުތަކާއި ވަކިވަކިން ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން. ރައްޔިތުންގެ ވެރިކަމުގައި ބައިވެރިވުން ހާމަކުރަން، ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ފެންވަރު މަތިކުރުމަށްޓަކައި ގެންގުޅުމާއި، ރައްޔިތުންނަކީ ބަހުސްކުރާ ޤައުމެއްގެ ދިރިއުޅުމުގައި ހުރި ކަންތައްތައް ހަލުވިކޮށް ކުރުން. ވަކިވަކިން އިސްލާމްދީނުގެ ރޫޙުގައި، ސަރުކާރާއި ރައްޔިތުންގެ ކަންތައްތައް

އިސްލާހުތަކުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ބޭނުން.

ދިވެހިންގެ ހޯދާސިއްޔާ ކަމުގައިވެފައިވާ، އެއްދުވަހުގެ އަރިހުގައިވެސް ކަމުގެ ފުރިހަމަ، އެއްބަސްވެފައިވާ ފަރާތް ދައުލަތް ބެލެހެއްޓުމުގައި، އެއް ކަމެއްގެ ތެރެއިން ބަރަކާތް ފުރިހަމަ، އަޅުގަނޑު މެންބަރުން ރިޢާޔަތްކުރާ ފަރާތަކީ އެއްބަސްވެފައިވާ ބަޔަކު ކަމުގައި، ޤާނޫނުތަކާއި އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކަށް ތަބާވެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވަރަށް މުހިންމު ބައެއް. ހަމައެއާއެކު ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމާއި، ފުރިހަމަ ދިރިއުޅުމުގެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދިނުމަކީވެސް ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ އަސާސް ފުރިހަމަ ކުރުމެވެ.

ރައްޔިތުން އޮތްގޮތަށް ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ބަދަލުކުރުމުގައި އެންމެ ބޮޑު ބާރުއޮތީ އެކުލެވޭ މަޖިލީހަށް، މަޖިލީހުގެ ދުސްތޫރީ ބާރުގެ ދަށުން ބަދަލުކުރެވޭ ޤާނޫނުތައް ރައްޔިތުން ހޮވާ މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ފާސްކުރުމުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ ބާރު ޤާއިމުވާނެ. ވީހިނދު ބަދަލުކުރުމުގައި، އެއްބަސްވުމާއި ވަކިވަކި ޤާނޫނުތަކަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ އެއް ހަމަހަމަކަން ނިޒާމު ގާއިމުވުމަށް ގެންދަވާ ރައްޔިތުންގެ ބާރު ޤާއިމު ކުރެއްވުން ބޭނުން.

މަޖިލީހުގެ ދައުލަތުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ބަދަލުތަކުގައި އެއްބަސްވެވުނު ސަރުކާރު ކަންތައްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ބާރު ރައްޔިތުން އިޚްތިޔާރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވޭ ގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ ދައުލަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބާރު ބެހިފައިވާ ގޮތަށް ރައްޔިތުންނަށް އެކަށީގެންވާ ކަންކަމަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ.

ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތައް ހިންގުމުގައި އެއްބަސްވެ އަޅުގަނޑު ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން އެކި ދާއިރާތަކުގެ މަޝްވަރާއާއި ތަޖުރިބާގެ ރައްޔިތުން ހޯދަވަން ގެންދަވާނެ. އަދި، މިގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާގެ ސިޔާސަތު ކަމުގައިވާތީ، ވީމާ ﷲ ގެ ބަސްފުޅު ބަޔާންވެގެންވާ "وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ" މި މަބްދައު އެކަށައެޅުއްވުމަށް ތަޢުލީމީ ގޮތުން ކަންތައްތައް ގެންދަވާނެ. ރައްޔިތުން އެއް ބާރަކަށްވުމަށް އެއްބަސްވެ އެވަރުގެ ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ ބޭނުމީ،

ނިޒާމް އުސޫލުގެ މަތިން.

މިހެންކަމުން، މިހާރު އަލުގަނޑު ގަސްދުކޮށްގެންވަނީ، ރާއްޖޭގެ ފުރިހަމަ މަސައްކަތް ތަނާ ބޭރުގައުމުން މަޝްވަރާ ކުރުމުގެ ފާއިދާ މިހާރުންވެސް ފާހަގަކޮށް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ހަމަހަމަކަމާއެކު ދަށުން މަޝްވަރާ މަޝްވަރާއާއި އެއްބާރުލުން ދެއްވުމަށް. މަޝްވަރާ ދިނުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ތަކެތީގެ ރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރެވޭ ކަންކަން ގެނެސްދީ ގިނަބަޔަކަށް ފައިދާ ކުރާ ޕްލޭނެއް ހިންގުމުގެ އުސޫލުގައި ބޭނުންކުރާ ކަމެއް ކުރަން އަލުގަނޑު ނިންމީން.

ކުރިއަށް އޮތް އަހަރު ރާއްޖޭގެ ދާޚިލީ ސިނާޢަތް ހިންގުމުގައި އެންމެ ބޮޑަށް ސަމާލުކަން ދޭން އަންނަނީ، މިހާރު ކަނޑައެޅިފައިވާ ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީގެ ފަސް އަހަރުގެ މަޝްވަރާ އެއްގޮތަށް ގެނެސް މަތިން، ތަރައްޤީގެ ކަންތައްތަކުގެ ދަށުން ބޭނުންކުރެވޭ ބޭނުން. އަދި މަޝްވަރާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މަޤްޞަދު ޙާޞިލްކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދަމުން.

ޒިރާޢީ ސިނާޢަތް

ކުރިއަށް އޮތް އަހަރުތަކުގައި، ރާއްޖޭގެ ޒިރާޢީ ސިނާޢަތްތަކުގައި ޒިރާޢަތްކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދުމަށް ސަރުކާރުން ހިންގުމަށް ގެންދަނީ ޒިރާޢީ ސިނާޢަތް. އެ ސިނާޢަތުގައި އުފައްދާ ބާވަތްތަކުގެ ތެރެއިން ރާއްޖޭގައި ބޭނުންވާ ބާވަތްތައް ޕްރޮޑަކްޝަން ކުރުމަށް ސިނާޢަތެއް.

އަދި، އެ ސިނާޢަތުގެ ބިންގަނޑު ވަޒަންކޮށް ނަގާފައިވާ ރާއްޖޭގެ ބިންތަކާއި ބިންބިމުގެ މަސައްކަތް ކުރެވޭނެ ތަނަވަސް ބާޒާރުތައް ބޭރުގައުމުތަކުން ހޯދުމަށް. ދުނިޔޭގެ ސިޔާސީ ހާލަތުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކުގެ ހެލްޕް އިންތިޒާމްތަކުގައި ރާއްޖޭގެ ބިންބިމުން ކުރެވޭ އަދި މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދަމުން.

ރާއްޖޭގެ ކަރަންޓާއި އަލިކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ތެޔޮއާއި ގޭސް އެތެރެކުރުމަށް ހަރަދުކުރާ

ގުޅުން ހަރުދަނާކޮށް ދެމެހެއްޓުމާއި، އިސްލާމީ ޤައުމުތަކާ ރާއްޖެއާ ދެމެދުގައި އޮންނަ އުޚުއްވަތްތެރި ކަމުގެ ގުޅުން ބަދަހިކުރުމަކީ، ރާއްޖޭގެ ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ ވަރަށް ޚާއްޞަ ބައެއް. ހަމަ އެފަދައިން، ރާއްޖޭގެ ސިޔާސީ އަދި އިޤްތިޞާދީ މަސްލަހަތު ރައްކާތެރިކޮށް ތަރައްޤީ ކުރުވުމުގެ ގޮތުގެ މަތިން، ބައިނަލްއަޤްވާމީ އަދި ސަރަހައްދީ ޖަމާޢަތްތަކުގައި ބައިވެރިވެ، އެފަދަ ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ހިއްސާކުރުމަށްވެސް ޚާރިޖީ ސިޔާސަތުގެ މުހިންމު ބައެއް.

އެއްވެސް ޤައުމެއްގެ ދާޚިލީ ކަންތައްތަކުގައި އަނެއް ޤައުމަކުން ބައިވެރިނުވުމާއި، ދެދެ ޤައުމުގެ މެދުގައި ހިނގާ މައްސަލަތަކުގައި ބާރުގެ ބޭނުން ނުކުރުމާއި، ސުލްހަވެރި ހައްލުތަކުގެ މަތިން، ދިވެހިރާއްޖެ ދެކޮޅު ހަދާ ކަންތައްތަކެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމަށް އަސާސްތަކަށް ވާދަވެރިކަމުން ދުރުވުމާއި، އެކުވެރި ޤައުމުތަކުގައި ބައިވެރިވެ މަސައްކަތްކުރުމަށް [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތު ކަންތައްތަކެވެ.

ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ބާރުތަކުގެ ދެމެދުގައި ދެކޮޅުވެރިކަން އުފެދުނު ދުވަސްވަރުގައި، [illegible] ވާދަވެރިކަން ނައްތާލުމަށް، އަދި ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ސަރަހައްދެއްގައި ނަމަވެސް ބޮޑުބާރުތަކުގެ [illegible] ޒާއިދު ކުރުމުން [illegible] މަސައްކަތްތަކަށް ދިވެހިރާއްޖެ ތާއީދުކުރަމުން ގެންދަނީ. އަދި އެފަދަ މަސައްކަތްތަކުގައި ބައިވެރިވެވޭނެ [illegible] ފުރުޞަތުތަކުން ބައިވެރިވަމުން ދަނީ. [illegible] އިންޑިޔާ ކަނޑަކީ ސުލްޙަވެރި ސަރަހައްދެއް ކަމުގައި [illegible] އ.ދ. އިން ފާސްކުރި ޤަރާރާ [illegible] ތާއީދު ކުރަމުން އައީ، އެ ޤަރާރު ކުރިއަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކުރާ މަސައްކަތްތަކުގައި ރާއްޖެ ބައިވެރިވެއެވެ.

ދުނިޔޭގެ ކުދިކުދި ޤައުމުތަކުގެ މިނިވަންކަމާއި، އިންސާނީ ޙައްޤުތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާއީދު ލިބިގެންދާނެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] ގޮތެއްގައި، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ [illegible] [illegible] ބައިވެރިވަމުން ގެންދަނީ.

ދުނިޔޭގެ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތުގައި، ތަރައްޤީވަމުން އަންނަ ޤައުމުތަކާއި ތަރައްޤީ
ވެފައިވާ މުއްސަނދި ޤައުމުތަކާ ދުރުދުރުގައި އޮންނަ ތަފާތު ކުޑަކުރުމަށް، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުން
ވިޔަސްވެސް އިންސާފުވެރި އުސޫލުތަކެއް ހަމަޖެހުން ވެއްޖެކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖެ ސާބިތުކަމާއެކު
ކުރަނީ. ޚާއްޞަކޮށް، އެންމެ ކުޑަކުޑަކޮށް ތަރައްޤީވެފައިވާ ޤައުމުތަކުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ވިޔަފާރިއާ
އިޤްތިޞާދީ މައިދާނުގައި އިތުރު އިމްތިޔާޒުތަކެއް ލިބިދޭން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުން ކަމުގައި
ދިވެހިރާއްޖެ ފާހަގަކުރަން ބޭނުމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެމްބަރުންނޭވެ!

އަޅުގަނޑުގެ މިޒަމާނުގެ ވަންތަކަމުގެ ފާހަގަކޮށްލަން ފަހަރުއިރުން، މިއަދު އަޅުގަނޑު
މިބައްދަލުވުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކޮށްފައިވާ އާ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސަށެވެ. މި މަޖިލީހުގެ ބައެއް މެމްބަރުންނަކީ، އަލަށް މަޖިލީހަށް އިންތިޚާބު
ވެވަޑައިގެންނެވި މެމްބަރުން.

ޖުމްހޫރިއްޔާގެ މުޢާމަލާތުން ވެއްޓި އަޅުގަނޑުމެނަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ އެއްޗެއް
ފުރިހަމަ ވާހަކައެކޭ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ވަރަށް ބާރުގަދަ މަސްއޫލިއްޔަތު
ތަކެއް އަދާކުރަންޖެހޭ ތަނެކެވެ. ދައުލަތުގެ ހިންގުމުގެ އަސާސީ ބާރުތަކުގެ ޒިންމާ އަންނަނީ
ރައްޔިތުންގެ ނިޔާބަތުން ކަމަށްވާއިރު، ރައްޔިތުންގެ ނަމުގައި ޤާނޫނު ހަދާ ފާސްކުރަނީ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހެވެ. އެހެންކަމުން، މި މަޖިލީހަކީ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި، ޤައުމާއި
ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކުން ރައްކާތެރިވެ ވަޑައިގެންނެވުމަށް، ޤާނޫނުއަސާސީ ދައުލަތަށް އިޚްތިޞާޞުތަކުގެ
ވަޑައިގަތުމަށް، ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވާޖިބެއްކަން އަޅުގަނޑު ހަނދާންކޮށްދޭން ބޭނުންވަމެވެ!

ވޭތުވެދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން މަސައްކަތް ކުރައްވަވުން
ގެންދެވީ، އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި ވަރަށް ހިތްވަރާ ގުޅިގެންކަން އަޅުގަނޑު ހިތާ އަރިން ފާހަގަ

ކުރަން. ޤައުމުގެ ކަންތައްތައް ހަމަޖެހޭ ރަނގަޅު އުސޫލުތަކުން ގެންދިއުމަށް ސަރުކާރަށް މަޖިލީހުގެ ފުރިހަމަ މަދަދާއި އެހީތެރިކަން ލިބިދެއްވާނެ ކަމަށް އުއްމީދު ކުރަން. މިކަމުގައި، މަޖިލީހުގެ ރައީސާއި އެންމެހައި މެންބަރުންނަށް ގެދާނެ ކަމުގެ ތާއީދާއި ޝުކުރު ރައްދުކުރަން.

ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމަށްޓަކައި އިންތިޚާބު ކުރެވިފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތް މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައިވެސް ކުރެވުނު. މިމަސައްކަތް ތަންކޮޅެއް އަވަސް ކުރެއްވުމަށް ބޭއްވުމުގެ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ ދަންނަވާލުމުން ޚާއްޞަ މަޖިލީހުން ވަރަށް ބޮޑެތި ތަރައްޤީ ކުރައްވައި، 1984 ވަނަ އަހަރު ނިމުނުއިރުވަނީ، މަޖިލީހުގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ނަމޫނާ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ހުރިހާ މާއްދާތަކާމެދު ވިސްނުން ޒިޔާރަތް ކުރައްވައި ނިންމަވާފައިވޭ. އަދި އާދަޔާ ޚިލާފު އަސާސީގެ މާއްދާތައް އިޞްލާޙު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް، ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ ތިންވަނަ ކިޔުން މިއަހަރު ގެންދަވާނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރަން.

މިދިޔަ އަހަރުގެ ތެރޭގައި އިސްލާމީ ދައުލަތްތަކުން ވަޑައިގެން ބައިވެރިވެވަޑައިގަތުމަށް ނިންމަވާފައި ވާކަން ޤައުމީ ގެންދަވަމުން ގެންދަވާ ކަމަށް ވަކިން ފާހަގަކުރަން. ބަޔަކު ޤައުމީ ހުންނަވަރުގައި ވަރަށް އަވަސް ތަރައްޤީއާއެކު ދަނީ ދަނީ މަސައްކަތްކުރެވިގެން ދާތީ، ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާއްވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިސްތިޤުލާލް ބައްދަލުވުމުގެ ކަންތައްތަކާ އެއްގޮތަށް ރާއްޖޭގެ ޤައުމީ ސިޔާސަތު ހިންގެވުމުގެ ހިތްވަރު، އަދި ބޭނުން ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި، ކޮންމެ ކަމެއްގައި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގެ ތާއީދާއި މަސައްކަތުން މިދިޔަ އަހަރުގެ ވެރިއާކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ކަމަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭ ހިތްވަރު އަދި ސީރިއަސް. ވިޔަފާރި މަޖިލީހުން ފާސްކުރި ކުރެއްވުމަށް، ޤާނޫނު އަސާސީ އިސްލާހު ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ވިޔަފާރި ގެއްލުމާއި ދިފާއީ ޚިދުމަތް ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާތީ، މިއަހަރުގެ ތެރޭގައި އެމަސައްކަތް ނިމުމަކަށް ހަމަޖެހުން ގެންދިޔުމަށް ބޭނުންވަން.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނޭވެ!

[illegible] އަޅުގަނޑު [illegible]

[illegible] 1985 ވަނަ [illegible]

[illegible]

[illegible] الله سبحانه وتعالى

[illegible] ކީރިތި ޤުރްއާނުގައި [illegible] " وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ " [illegible]

މާތް الله، ތިޔަ އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށާއި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ލޮބުވެތި ޤައުމުގެ ހެވާއި ތަރައްޤީއަށްޓަކައި ކުރަމުންދާ މަސައްކަތްތަކަށް ސަލާމަތާ އެކުގައި ކުރިއަރަން ގެންދިއުމުގެ މަދަދާއި ހިއްމަތާއި ނަސްރާއި ތައުފީޤު ދެއްވުން އެދި ދުޢާ ދަންނަވަމެވެ،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 1/68 ގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ވާގޮތުގެ މަތިން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް، ހުޅުވައިދިނުމުގެ ޝަރަފު ލިބިގަންނަން.

رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِن لَّدُنكَ رَحْمَةً ؛
إِنَّكَ أَنتَ الْوَهَّابُ -

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ ، عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ ، وَإِلَيْهِ أُنِيبُ .

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ .

8 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1405
28 ފެބްރުއަރީ 1985

ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ